Влада — Радам!

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України ◆ № 194 (444) ◆ Субота, 10 жовтня 1992 року ◆ Ціна 2 крб.

Наш власний кореспондент Євген Денисенко передає з Бішкека

І ДЕБАТИ БУЛИ КОНСТРУКТИВНИМИ

Спільна нарада глав держав та урядів СНД закінчилася вчора в столиці Киргизстану — Бішкеку. Лідери республік співдружності розглянули на ній ключові питання життєдіяльності співдружності. Головні серед них — про зближення господарських законодавств країн — учасниць СНД, про взаємне визнання прав та врегулювання відносин власності, про консультативно-координаційну економічну раду, про єдину грошову систему і узгоджену кредитну та валютну політику держав, що зберегли рубль як платіжний засіб, про створення міждержавної телерадіокомпанії, про співробітництво у справі забезпечення стабільного становища на зовнішніх кордонах республік співдружності. У першому читанні обговорили і проект Статуту СНД.

У другій половині дня проходили окремі засідання глав держав та глав урядів. Президенти обговорили питання, пов'язані з відновленням прав депортованих національних меншин та народів, питання про участь держав СНД у договорі між СРСР і США, про ліквідацію ракет середньої та меншої дальності, а також про концепцію воєнної безпеки країн співдружності та створення спільної консультативної комісії з питання роззброєння. Було заслухано інформацію про стратегічні сили співдружності та угоду між Україною та Росією про розподіл Чорноморського флоту. Учасники наради зачепили і становище в Таджикистані.

Діалог відбувався в конструктивній, діловій атмосфері. Практично з усіх питань, що входили до порядку денного, досягли взаємоприйнятних рішень. Гостру полеміку викликали окремі питання, винесені на розгляд російською стороною. Це, зокрема, пропозиція створити міждержавний банк, який має взяти на себе контроль за грошовим обігом, кредитною та готівковою емісією на території держав СНД. Представники України та Азербайджану не поставили своїх підписів під угодою. Главам урядів, що підписали угоду, необхідно підготувати документи для створення такого банку. Конструктивними були дебати і з питання про Статут СНД. Вирішено доопрацювати цей документ і винести його на розгляд на наступну зустріч у верхах, що має відбутися в Мінську 4 грудня.

Щодо консультативно-координаційної ради співдружності, то вирішено для початку створити спеціальну робочу комісію, яка має проробити дане питання. Угоди про Економічний суд СНД та про зближення господарських законодавств, підписані учасниками наради, набудуть чинності після ратифікації їх парламентами держав.

Одразу ж після закінчення зустрічі у верхах Президент України Леонід Кравчук відбув до Туркменистану для підписання міждержавних угод.

Глави урядів також підписали пакет документів, що складається з 14 угод з конкретних галузей економічного співробітництва.

Іван ПЛЮЩ:

НОВУ КОНСТИТУЦІЮ ПРИЙМАТИ РАНО

Завершились заняття голів міських Рад народних депутатів Республіки Крим, міст обласного підпорядкування, керівників секретаріатів обласних, Київської і Севастопольської міських Рад народних депутатів, які проходили в Інституті державного управління при Кабінеті міністрів України. 9 жовтня перед слухачами виступив Голова Верховної Ради Іван Плющ.

Він дав порівняльну характеристику розподілу законодавчої і виконавчої влади в нашій країні і деяких зарубіжних державах, поділився враженнями про роботу парламенту Швейцарії, звідки щойно повернувся. У зв'язку з цим Іван Плющ висловив свою думку з приводу проекту Конституції України. Він вважає, що її ще рано приймати, а треба ретельніше вивчити основні закони інших країн. Але це повинна бути наша, українська Конституція. Пропонований її проект, сказав Голова Верховної Ради, не забезпечує необхідної демократії, прав і обов'язків громадян.

Ділова дискусія між главою парламенту і слухачами зав'язалася з приводу доцільності майбутніх виборів голів місцевих Рад. На думку Івана Плюща, їх треба провести на базовому рівні, а команду визначить уже голова. Багато із слухачів додержувались іншої точки зору. Пропонувалось провести вибори тільки після стабілізації економічної ситуації, оскільки, мовляв, людям зараз не до політики.

(Закінчення на 3-й стор.).

ЧИ ДОЖЕНЕ БЕНЗИН ГОРІЛКУ?

Нещодавно один мій знайомий зізнався, що не бачив свого автомобіля понад три місяці. Як замкнув у гаражі, коли ціна на пальне підстрибнула до 20 купонів за літр, до кращих часів, так стоїть він там. Чекає.

Та марно. Сьогоднішня ціна на пальне вже втричі перекрила двадцятикупонну. Хоч як обіцяв наш уряд «заморозити» вартість пального, як не клявся, та не виходить: напевно не придумали ще такого холодильника, який допоміг би дотримати слова навіть найвищого урядовця. Москва, кажуть, не дотримує угод, паскудить усю нашу «бензинову політику». Але ж у Москві ціна за літр 93-ї марки бензину — 38 рублів. То звідки ж узялася наша в 60? Адже курс купона до рубля який був (1:1), такий і залишається у справах державних.

Щось тут не так. І хтось та мусить знати, де взявся той двадцятидвокупонний додаточок. І сказати це нам. І видрукувати в нашій же газеті.

Автопідприємства он вже підняли ціну проїзду в таксі до 20 купонів за кілометр і стільки ж за посадку. А машини їхні стоять, також чекають «з моря погоди»: чи знайдеться сміливець, який наважиться сісти і назвати маршрут. Напевно-таки знайдеться, але вже ніякі укази згори про чергове заморожения не сприйматимуться. Ніким.

А коли ціна пального сягне ціни горілки, перетвориться наша держава у найдешевшу галузі сп'яніння чесних громадян від урядових балачок.

Андрій БОЄЧКО.

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

Передплата-93

«Голос України» — газета Верховної Ради України, виходить п'ять разів на тиждень обсягом удвічі більшим, ніж будь-яка з українських газет, 16 сторінок і при цьому коштує:

на рік — 480 крб.

на півроку — 240 крб.

на квартал — 120 крб.

на місяць — 40 крб.

«Голос України» виходить українською (індекс 60955) та російською (індекс 60997) мовами, має додатки мовами національних меншин.

Дещо про передплату, лотерею та їх спонсорів читайте на 4-й стор.

РОЗПОРЯДЖЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про затвердження Положення про Фонд сприяння становленню і розвитку місцевого та регіонального самоврядування України

1. Затвердити Положення про Фонд сприяння становленню і розвитку місцевого та регіонального самоврядування України (додаток № 1).

2. Затвердити персональний склад правління Фонду сприяння становленню і розвитку місцевого та регіонального самоврядування України (додаток № 2).

Президент України
Л. КРАВЧУК

м. Київ
3 жовтня 1992 року

(Додатки до розпорядження читайте на 2-й стор.).

ПОЛОЖЕННЯ про Фонд сприяння становленню і розвитку місцевого та регіонального самоврядування України

ДОДАТОК № 1

I. Загальні положення

1. Фонд сприяння становленню і розвитку місцевого та регіонального самоврядування України (далі — Фонд) є державною організацією, створеною для науково-методичної підтримки суб'єктів системи місцевого та регіонального самоврядування України.

2. Фонд у своїй діяльності керується Конституцією і законами України, указами і розпорядженнями Президента України, а також цим Положенням.

3. Фонд здійснює свою діяльність на принципах самоврядування, гласності, колегіальності.

4. Фонд визнає положення Європейської Хартії про місцеве самоврядування.

5. Фонд є юридичною особою, має самостійний баланс, рахунки в установах банків, печатку із зображенням Державного герба України і своїм найменуванням.

6. Фонд видає журнал «Місцеве та регіональне самоврядування України».

II. Завдання і напрями діяльності Фонду

7. Основними завданнями Фонду є:

— надання науково-методичної допомоги у становленні і розвитку місцевого та регіонального самоврядування;

— сприяння органам місцевого та регіонального самоврядування у розвитку демократичних форм і методів їх роботи;

— сприяння утвердженню правових засад у діяльності місцевого та регіонального самоврядування;

— вироблення на основі вітчизняного і міжнародного досвіду пропозицій і рекомендацій щодо вдосконалення організації та діяльності органів місцевого та регіонального самоврядування.

8. Відповідно до своїх завдань Фонд:

— здійснює конкретно-соціологічні дослідження досвіду діяльності окремих органів місцевого та регіонального самоврядування, підготовку пропозицій і рекомендацій щодо її вдосконалення;

— розробляє проекти цільових програм розвитку систем місцевого та регіонального самоврядування;

— досліджує проблеми взаємодії органів місцевого та регіонального самоврядування з центральними і місцевими органами державної виконавчої влади України;

— сприяє розвитку і вдосконаленню інформаційного забезпечення органів місцевого та регіонального самоврядування, а також органів місцевої державної виконавчої влади;

— розробляє проекти законів, указів Президента та постанов Кабінету Міністрів України з питань розвитку місцевого та регіонального самоврядування та здійснює експертизу таких проектів;

— розробляє проекти нормативних актів органів самоврядування та місцевих органів державної виконавчої влади і методичні матеріали з питань організації і діяльності органів місцевого та регіонального самоврядування;

— організує підвищення кваліфікації працівників і членів органів місцевого та регіонального самоврядування, працівників місцевої державної адміністрації;

— здійснює іншу діяльність, що відповідає цілям та завданням Фонду і не суперечить чинному законодавству України.

9. З метою виконання своїх завдань Фонд має право:

— входити як колективний член до різних українських та міжнародних організацій;

— утворювати відповідно до законодавства України свої відділення, філії, представництва, а також підприємства та установи, діяльність яких має відповідати його цілям і завданням;

— брати участь у роботі наукових закладів, центрів підготовки і підвищення кваліфікації фахівців;

— обмінюватися інформацією, науковцями та практичними працівниками з відповідними організаціями зарубіжних країн;

— проводити конгреси, конференції, симпозіуми (в тому числі — міжнародні), семінари, «круглі столи», цикли лекцій та інші комунікаційні заходи — самостійно або з іншими науковими та державними організаціями, брати участь у таких заходах як в Україні, так і за кордоном;

— видавати в Україні та поза її межами книжки, брошури, бюлетені, буклети, інформаційні та навчально-методичні матеріали тощо, присвячені вітчизняному і зарубіжному досвіду місцевого та регіонального самоврядування.

III. Структура і організація діяльності Фонду

10. Найвищим керівним органом Фонду є правління Фонду. Персональний склад правління Фонду затверджує Президент України.

11. Основною формою роботи правління Фонду є його засідання.

12. Засідання правління Фонду скликаються головою Фонду за необхідністю, але не менш як один раз на рік, і є правомочними при наявності не менш як двох третин від загального складу правління Фонду.

13. Правління Фонду:

— розглядає і затверджує основні напрями діяльності, структуру, загальну чисельність апарату Фонду та витрати на його утримання;

— за поданням голови Фонду затверджує на посаді і звільняє з посади заступників голови і вченого секретаря Фонду;

— утворює контрольну комісію, експертно-консультаційну групу Фонду, затверджує положення про них та призначає їх керівників;

— затверджує на посаді і звільняє з посади відповідального редактора журналу Фонду «Місцеве та регіональне самоврядування України».

14. Рішення правління Фонду приймаються більшістю від загального складу правління.

15. Поточну роботу Фонду здійснює секретаріат правління, до якого входять:

— голова Фонду;

— заступники голови Фонду;

— вчений секретар Фонду;

— голова експертно-консультаційної групи;

— голова контрольної комісії;

— відповідальний редактор журналу Фонду.

16. Секретаріат правління Фонду:

— розробляє та подає на затвердження правління Фонду основні напрями діяльності Фонду, структуру, загальну чисельність апарату та витрати на його утримання;

— вносить на розгляд правління Фонду пропозиції щодо персонального складу контрольної комісії, експертно-консультаційної групи та проекти положень про них;

— здійснює від імені Фонду науково-методичну, фінансово-господарську та організаційну діяльність;

— затверджує положення про умови оплати робіт, виконуваних Фондом;

— затверджує штатний розпис, призначає на посади і звільняє з посад працівників апарату Фонду (крім тих, що згідно з положенням призначаються і звільняються правлінням);

— затверджує та звільняє членів редколегії журналу «Місцеве та регіональне самоврядування України»;

— затверджує кошторис видатків Фонду.

17. Секретаріат правління Фонду скликається головою Фонду за необхідністю, але не менш як один раз на місяць.

Рішення секретаріату приймаються простою більшістю голосів членів секретаріату і проводяться розпорядженнями голови Фонду.

18. Голова Фонду призначається і звільняється Президентом України.

19. Голова Фонду:

— організує роботу Фонду, скликає та веде засідання правління і секретаріату Фонду, координує діяльність посадових осіб, які входять до секретаріату Фонду;

— представляє Фонд у відносинах з державними та громадськими органами, підприємствами (об'єднаннями), установами та організаціями;

— є розпорядником рахунків Фонду в установах банків;

— призначає і звільняє в період між засіданнями правління Фонду виконуючих обов'язки заступників голови, вченого секретаря Фонду, керівників контрольної комісії, експертно-консультаційної групи та відповідального редактора журналу «Місцеве та регіональне самоврядування України»;

— видає накази і розпорядження з питань діяльності Фонду.

На час відсутності голови Фонду його обов'язки виконує один із заступників голови Фонду.

20. Заступники голови Фонду займаються питаннями відповідно до розподілу обов'язків та доручень голови Фонду.

21. Вчений секретар Фонду організує роботу апарату Фонду, забезпечує підготовку матеріалів на розгляд правління та секретаріату Фонду, відповідає за стан діловодства, виконує інші обов'язки за дорученням голови Фонду.

22. При правлінні Фонду діє експертно-консультаційна група з висококваліфікованих фахівців у галузі права, економіки, фінансів, управління, соціології та інших наук.

23. Контрольна комісія Фонду:

— контролює виконання Положення про Фонд;

— контролює фінансово-господарську діяльність Фонду;

— перевіряє своєчасність і правильність проходження документів в апараті Фонду, розгляду звернень, які надходять до Фонду.

IV. Фінанси та майно Фонду

24. Фінансові кошти Фонду утворюються за рахунок:

— щорічних цільових бюджетних надходжень;

— добровільних внесків державних, громадських організацій та громадян;

— інших надходжень.

25. Фонд є єдиним розпорядником своїх коштів.

26. Всі витрати, пов'язані з діяльністю Фонду, здійснюються за рахунок його коштів.

27. Не використані на кінець року кошти Фонду вилученню не підлягають (за винятком випадків звернення стягнення на майно Фонду за його зобов'язаннями) і використовуються для фінансування заходів відповідно до завдань та цілей Фонду у наступні роки.

28. Фонд відповідає за своїми зобов'язаннями всім належним йому майном.

Секретар Адміністрації Президента України
М. ХОМЕНКО

ПРАВЛІННЯ Фонду сприяння становленню і розвитку місцевого та регіонального самоврядування України

ДОДАТОК № 2

Бутко Ігор Пилипович — голова Фонду, завідуючий сектором місцевого самоврядування Інституту держави і права Академії наук України, доктор юридичних наук, професор

Волонець Віктор Іванович — завідуючий відділом у питаннях діяльності Рад і органів місцевого самоврядування Секретаріату Верховної Ради України

Горинь Микола Миколайович — голова Львівської обласної Ради народних депутатів

Гринів Ігор Олексійович — народний депутат України, член Комісії Верховної Ради України з питань діяльності Рад народних депутатів, розвитку місцевого самоврядування

Гришко Михайло Васильович — народний депутат України, голова Комісії Верховної Ради України з питань діяльності Рад народних депутатів, розвитку місцевого самоврядування, кандидат економічних наук

Давидов Ренольд Костянтинович — старший науковий співробітник Інституту держави і права АН України, кандидат юридичних наук

Дурдинець Василь Васильович — перший заступник Голови Верховної Ради України

Затолокін Олександр Петрович — завідуючий лабораторією державно-правових соціологічних досліджень Інституту держави і права Академії наук України

Кампо Володимир Михайлович — перший заступник голови Колегії з питань правової політики Державної думи України

Корнелюк Василь Миронович — Представник Президента України у Ратнівському районі Волинської області

Корнієнко Микола Іванович — заступник керівника групи наукових консультантів Служби юридично-наукового забезпечення Секретаріату Верховної Ради України, кандидат юридичних наук

Кушнарьов Євген Петрович — народний депутат України, член Комісії Верховної Ради України з питань діяльності Рад народних депутатів, розвитку місцевого самоврядування, голова Харківської міської Ради народних депутатів

Мельничук Віталій Григорович — народний депутат України, член Комісії Верховної Ради України з питань діяльності Рад народних депутатів, розвитку місцевого самоврядування

Мухін Василь Георгійович — голова Кіровоградської міської Ради народних депутатів

Нестеренко Василь Павлович — голова Київської міської Ради народних депутатів, доктор економічних наук, професор

Новицький Дмитро Костянтинович — голова Феодосійської міської Ради народних депутатів Республіки Крим

Олійниченко Віктор Григорович — голова Менської районної Ради народних депутатів Чернігівської області

Орзіх Марк Пилипович — завідуючий кафедрою державного і адміністративного права юридичного факультету Одеського державного університету ім. І. І. Мечнікова, доктор юридичних наук, професор

Печеров Андрій Васильович — голова Комісії Верховної Ради України з питань планування, бюджету, фінансів і цін

Пухтинський Микола Олександрович — помічник Президента України, кандидат юридичних наук

Руденко Василь Миколайович — народний депутат України, радник Президента України — керівник Служби Президента України з питань територій

Селіванов Анатолій Олександрович — голова Старокиївської районної Ради народних депутатів м. Києва, доктор юридичних наук, професор

Селівон Микола Федосович — завідуючий юридичним відділом Секретаріату Кабінету Міністрів України, кандидат юридичних наук

Яковина Микола Михайлович — голова Івано-Франківської обласної Ради народних депутатів

Ярошкевич Володимир Матвійович — голова Ржищівської селищної Ради народних депутатів Кагарлицького району Київської області.

Секретар Адміністрації Президента України
М. ХОМЕНКО

Чи захистить Степан Хмара водіїв від пасажирів

У напівпорожньому, бо вже година пік минула, тролейбусі атмосфера розжарювалася. Двоє напідпитку люмпенів, пересипаючи своє п'яне варнякання брутальною лайкою, намагали від водія відчинити двері кабіни:

— Потолкуєм, ти що, проти? Проти страйку, бидло! Я ось тобі покажу...

Було моторошно. Тролейбус прямував вже до кінцевої, я мала виходити, тож не довелося до кінця бути присутньою при цих з'ясуваннях ставлення до страйку, наміченого у Києві на 19 жовтня.

Втім, це ставлення до транспортників із вживанням того самого слова «бидло» з'ясовується, як виявилося, не тільки у нічних тролейбусах чи автобусах, а й з'ясовувалося на зустрічі працівників АТП 13028 з народним депутатом України Степаном Хмарою, що відбулася наприкінці вересня. Саме там один із «гостей», заступник голови ВОСТу Михайло Ратушний, з усього видно, натхненник отих люмпенів у нічному тролейбусі, заявив, що водії повинні підтримати страйк, інакше «будемо просто бидлом в руках уряду та Верховної зради».

На зустріч із Степаном Хмарою та іншими гостями, які очолюють ініціативні групи підтримки й організації страйку і водночас представляють інтереси певних політичних партій, у цьому автотранспортному підприємстві зібралося 138 чоловік з 1460 працюючих.

Промовці — одні закликали до страйку, інші — до здорового глузду. Ось аргументи перших: перед нами стоїть вибір — або вижити шляхом страйку, або вмерти. Студенти ляжуть не тільки на майдані, а й під колеса транспорту. По лінії райвійськкоматів добирають штрейкбрехерів, це не пройде. До страйку підготовлені «Ленінська кузня», «Арсенал», поки Кабінет міністрів не усунемо, не виїдуть з парку! Директори після приватизації будуть господарями, а ви — злиднями...

Ці аргументи за політичний страйк акумулював у своєму виступі народний депутат України голова консервативної УРП Степан Хмара, якого здивували думки інших промовців проти політичного страйку, які запитували, чим може обернутися невихід на лінію, що конкретно дасть для України цей страйк.

Степан Ількович, порівнявши ціни на цукор в Україні і в Росії, зауваживши, що транспортники змушені простоювати через відсутність валюти для закупівлі запчастин, назвавши валютні джерела України — нафтогазові магістралі та авіалінії, за користування якими Росія має платити валютою, майстерно натискав то на одну, то на іншу досить чутливі «кнопки» свідомості аудиторії:

— Ви хороші люди, представники славного трудового народу, а харчуєтеся чорнобильськими продуктами. Все залежить від влади. Ви почнете страйк, зміните начальство — зробите багато. Кожен має щось принести в жертву. З цією владою своїх дітей не нагодуєте.

І останній аргумент на користь страйку Степан Ількович приберіг такий: «Я обіцяю підтримку людей, які застрайкують, не бійтеся своєї адміністрації, від нападок я вбережу вас...».

Та водії достеменно знають, що жодний народний депутат не вбереже водія від нападок, і справедливих, ні, не начальства, а такої здавалося б безликої, але дратливої маси, як пасажири, що поспішають на поїзд, літак, на роботу працювати і назад — у садок за дитиною, в чергу до магазину, додому... Тож і сумніваються у всемогутності навіть такої постаті, як Степан Хмара, бо не захистить він і ніхто інший, коли пасажири почнуть з'ясовувати, через чиї політичні примхи мають долати кілометри пішки. Тому й докази їх проти страйку переконливі: «Частково підтримуючи політичні вимоги, виступаю проти страйку на транспорті, проти зради простих людей». «Чому я повинен іти проти свого народу? Чому цього дня лікар не повинен доїхати до хворого, живі до померлих?» «Нас провокують, штовхають стати першими, а що ми матимемо від цього? Наступне зубожіння? Розбрат? Чи це є мета?» «Страйк — це крайність, ми станемо заложниками між урядом, адміністрацією Києва і простим робочим людом», «Не заважайте працювати».

На зборах тих таки переміг здоровий глузд — зал спорожнів, перш ніж було поставлено на голосування питання про підтримку вимог політичного страйку — заміну Кабінету міністрів, припинення повноважень нинішнього складу Верховної Ради з наступним проведенням виборів на багатопартійній основі, вихід України з СНД, надання місту статусу потерпілого від аварії на ЧАЕС.

А втім, вимоги ці підтримує багато людей, виступаючи проти страйку. У АТП й дійшли такого висновку. Номер із голосуванням за страйк не пройшов, хоча, до речі, деякі засоби масової інформації поквапилися повідомити, що саме колектив цього підприємства підтримав страйк. Що й не дивно, бо треба ж якось розкрутити маховик підбурення. Тож і сказали, що хтось підтримав, вже, мовляв, є «маяк». А там, дивись, он студенти у наметах на майдані Незалежності. А ви що ж — штрейкбрехери?

І пішло, і поїхало... Тиск шалений по всіх АТП й депо. На ініціаторів дефіциту немає, дарма, що колективи їх не обирали й не висували як належить.

— Ми провели спільне засідання з активом, — каже голова профкому і ради автопідприємства 13034 Михайло Поживіл. — Вирішили все ж таки страйк транспортників не починати й не підтримувати. Ми маємо доставити людей на роботу. Висловлюються, однак, пропозиції підтримати страйк у разі, якщо його почнуть робітники промислових підприємств. Транспортники можуть підключитися. Але люди мають доїхати на роботу, інакше просто стануться масові прогули, а не політичний страйк.

А ось що розповів про передстрайкову ситуацію голова профкому Київського трамвайно-тролейбусного управління Петро Решетник:

— Кожен день може вирішити — бути чи не бути страйкові. У тролейбусному депо № 2 відбудеться анонімне опитування працівників: хто за страйк, хто проти. В інших депо люди підтримують вимоги, але виступають проти страйку. Адже є, врешті, різні інші способи висловити ці вимоги цивілізовано, скажімо, підписатися на користь проведення референдуму про дострокове припинення повноважень Верховної Ради з наступними виборами. Тим більше, що одна з вимог вже втратила актуальність — уряд пішов у відставку, Верховна Рада застосувала свої повноваження.

Ми свого часу страйкували, висуваючи соціально-економічні вимоги, і вони частково були задоволені. Якщо відверто, то ми мали намір у такий же спосіб добиватися реалізації своїх соціально-економічних вимог й надалі, якби не вдалося розв'язати проблеми шляхом договорів. А політичний страйк — не вихід із скрутного становища, а лише вимощування дороги до влади і політичного впливу іншим силам.

Так, добре чиїмись руками та жар загрібати.

Однак мало хто впевнений, що на зміну нинішньому складу Верховної Ради навіть наступного року може прийти кращий. Де гарантії, що демократи переможуть на виборах, якщо вони всередині своїх незміцнілих ще партій, даруйте на слові, гризуться, наче павуки у банці? Знесилені внутрішніми чварами, вони самі, власними руками встелять шлях до влади міцному конкурентові, нехай хоч яким досконалим буде закон про вибори на багатопартійній основі. Принцип багатопартійності, до речі, й покладено в основу законопроекту. Хто може прогнозувати фінал сьогоднішніх партійних ігрищ із залученням як «убійної сили» накручених до нестями фактами із складного нашого сьогодення транспортників, легких на підйом студентів, не звиклих бути за межею бідності робітників нині конверсійних підприємств? Накрутити зараз неважко. Та чи можна у стані психозу займатися політикою?

Світлана ПИСАРЕНКО,
парламентський оглядач «Голосу України».

Іван ПЛЮЩ: НОВУ КОНСТИТУЦІЮ ПРИЙМАТИ РАНО

(Закінчення.
Початок на 1-й стор.).

Іван Плющ відповів на запитання слухачів, які, зокрема, стосувались соціального захисту населення, комунальної власності діяльності парламенту, обстановки в Республіці Крим, взаємовідносин Рад з держадміністрацією.

Михайло МЕЛЬНИК,
кор. Укрінформ.

Протистояння

КРИМ: ВЕРХОВНА РАДА І МЕДЖЛІС ПРИЙНЯЛИ РІШЕННЯ

На надзвичайній сесії Верховної Ради Криму обговорювалося питання: «Про ситуацію в Криму у зв'язку з антиконституційною діяльністю Меджлісу». Народний депутат Криму Володимир Бобилев засудив протиправні акції кримськотатарського населення, але порекомендував не приймати рішення, не зважаючи рішень, прийнятих Меджлісом кримськотатарського народу. Народний депутат Криму Юрій Комов сказав: «Я не став би звинувачувати лише Меджліс». Радник Президента України Микола Михальченко заявив: «Президент наполягає на дотриманні законів обома сторонами».

Верховна Рада Криму визнала діяльність «так званого Меджлісу» кримськотатарського народу і його структур на місцях і Організації кримськотатарського національного руху спрямованими на загострення політичної ситуації, розпалення міжнаціональної ворожнечі, що виразилося в організації масових безпорядків, закликів до насильницького скинення законних органів державної влади і місцевого самоуправління антиконституційними. Вирішено доручити правоохоронним органам Республіки Крим у відповідності до діючого законодавства вжити заходів по припиненню антиконституційної діяльності Меджлісу і ОКНР, а також відшкодувати у судовому порядку причинені матеріальні збитки. Верховна Рада зобов'язала Раду Міністрів Криму у місячний термін створити полк міліції. Вирішено у порядку законодавчої ініціативи звернутися до Верховної Ради України з пропозицією про перепідпорядкування національної гвардії в Криму голові Верховної Ради Криму. Сесія встановила кримінальну відповідальність за самовільне зайняття житлових і нежитлових приміщень, а також за самовільне зайняття земель і будівництво.

9 жовтня заплановане засідання Верховної Ради Криму не відбулося — більшість депутатів пішли на площу Леніна, де почали збиратися кримські татари, осторонь стояли національні гвардійці і міліціонери у бронежилетах, касках, зі щитами.

Резолюція мітингу кримських татар, яких зібралося 7—8 тисяч, вважати рішення Верховної Ради Криму антинародними, закликати депутатів Криму усіх рівнів, усіх жителів півострова підтримати кримськотатарський народ.

Заступник голови Меджлісу Рефат Чубаров сказав на мітингу, що Верховна Рада Криму оголосила по суті весь кримськотатарський народ антиконституційним. «Такого не було навіть у Південно-Африканській Республіці». Він заявив, що не вдасться зіткнути кримських татар з іншими народами півострова і заявив, що Меджліс звернувся до міжнародних організацій з закликом покласти край репресіям проти кримськотатарського народу. З підтримкою кримських татар виступили представники інших національностей Криму. Прозвучав заклик до початку акції за дострокове припинення повноважень Верховної Ради Криму.

Олександр ПІЛАТ.

ВЕРХОВНА РАДА: ДІАЛОГ ІЗ СТУДЕНТСТВОМ

На прохання Союзу українського студентства у Верховній Раді України 9 жовтня відбулася зустріч першого заступника Голови Верховної Ради України Василя Васильовича Дурдинця, заступника Голови Верховної Ради Володимира Борисовича Гриньова та члена Президії, голови Комісії у справах молоді Анатолія Сергійовича Матвієнка з групою повноважних представників Союзу українського студентства, яку очолив її голова Володимир Чемерис.

У ході розмови обговорювалися поставлені Союзом українського студентства питання щодо виходу України з СНД, прийняття постанови про дострокові вибори нового парламенту на багатопартійних засадах, питання, пов'язані з формуванням нового уряду реформ. Перший заступник Голови Верховної Ради України Василь Васильович Дурдинець дав розгорнуту характеристику діяльності Верховної Ради, в тому числі і першочергових питань, винесених на розгляд шостої сесії, по пунктах проаналізував виконання постанови Верховної Ради «Про розгляд вимог студентів, які проводять голодування в м. Києві з 2 жовтня 1990 року». Кожен з учасників зустрічі висловився з приводу порушених питань. У ході бесіди наголошувалось на тому, що всі гострі питання державного будівництва, включаючи і ті, що обговорювались, повинні вирішуватись оперативно, принципово і виключно правовим, цивілізованим способом, що буде сприяти розбудові стабільної правової, демократичної незалежної держави — Україна.

Керівництво Верховної Ради України з розумінням поставилося до проблем студентства, молодіжних рухів і закликало до тісної співпраці, до спільного пошуку шляхів вирішення всіх молодіжних питань, які ставить час.

На одну тему

РУХ НЕ ЗДОХ...

«Рух здох!» — з таким плакатом прийшов делегат І. Неділько на обласну конференцію крайової організації Руху. Але розколу в ряди чернігівських руховців це не внесло. Співголова організації В. Чорновіл спростував занепадницькі твердження: Рух є і буде, хоч кількісно він зменшився, бо настав час тяжкої щоденної роботи, яка не всім під силу. Конференція зайняла активну позицію щодо референдуму про розпуск ВР. Головою крайової організації Руху обрано В. Ступака.

Наш кор.

Чернігів.

...АЛЕ ВИВИХНУВСЯ

Над Львівською організацією Руху нависла загроза розколу. Радикали кинули виклик центристам з наміром зорієнтувати Рух на платформу націоналізму. Провід організації відмежувався від розкольників (їх очолює професор В. Мороз), а голова крайового Руху Ю. Ключковський заявив, що ідеологічних розбіжностей між двома угрупованнями нема. Тим часом «морозівці» просто на вулиці побили двох опонентів, при цьому літні жінки кусали противників зубами. Львів'яни навіть подумали — забава, бо то сталося в останній день фестивалю «Вивих-92».

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

Передплата-93

«Голос України» проводить для своїх передплатників-93 лотерею. Розігруватимуться найрізноманітніші товари: автомобіль, телевізори, холодильники, пилососи, інша дефіцитна побутова техніка. І ВСЕ ЦЕ ЗАВДЯКИ НАШИМ ГЕНЕРАЛЬНИМ СПОНСОРАМ:

8. Луцькому автомобільному заводу (автомобіль ЛуАЗ-969 М «Волинянка»).
9. Львівському АТ «Концерн «Електрон» (телевізори «Електрон»).
10. Мелітопольському ВО «Старт» (пральні машини «Таврія»).
11. Харківському ВО «Комунар» (телевізори «Берізка»).
12. Луцькому підшипниковому заводові (універсальні деревообробні верстати).
13. Харківському тракторному заводу ім. С. Орджонікідзе (мінітрактор — Т-012).
14. Київській фірмі «Реле-маркетинг» (міні-пилососи, фени, дзвінки із секретом «Аргус»).
15. Харківському ВО «Завод ім. Малишева» (мотоцикл ЗИМ-350).
16. Харківському колективно-виробничо-торговельному підприємству «Епос» (відрізи тканин для пальт і жіночих костюмів).
17. Хмельницькому виробничому об'єднанню «Новатор» (автомобільні приймачі, магнітоли, зарядні пристрої).
18. Київському «Інженерному центру ЛТД» (імпортне канцелярське приладдя).
19. Кіровоградське ВО «Червона зірка» (автомобільний вантажний візок, пральна машина «Зірочка», СМ-2, кінна сівалка СКК-12).
20. Костопільська фабрика «Мрія» (комплекти постільної білизни).
21. Ужгородський завод «Електродвигун» (пральні машини «Марічка»).
22. Луцьке об'єднання «Волиньдерев» (меблі).
23. Харківське АТ Українсько-Сибірська інвестиційна корпорація.
24. Львівське ВО «Прогрес» (взуття).
25. Львівський мотозавод (мопед).
26. «Ілта-Київ» — офіційний імпортер автомобілів «Пежо», мастил «Парнас», сільськогосподарська торгівля.
27. ______________________________

Шановні добродії!

Під час передплатної кампанії у жовтні — листопаді тут може міститися і назва вашої фірми чи підприємства. Пропозиції по телефонах 446-72-63, 441-89-95.

Друзі, ви станете учасниками розіграшу нашої лотереї за умови, якщо передплатите «Голос України» на рік. Затим надсилаєте до редакції листівку, де вказуєте:

ПРІЗВИЩЕ, ІМ'Я, ПО БАТЬКОВІ;
ДОМАШНЮ АДРЕСУ;
НОМЕР КВИТАНЦІЇ;
НОМЕР ПОШТОВОГО ВІДДІЛЕННЯ, ЯКЕ ОФОРМИЛО ПЕРЕДПЛАТУ.

Розіграш лотереї у січні 1993 року. Щасти вам!

Наша лотерея: представляємо спонсорів

ШОВК І ТРОЯНДИ

Всю красу волинського краю вбирають у себе тканини одного з найбільших підприємств України — Луцького виробничо-торговельного шовкового об'єднання.

— Скажіть будь ласка, — звертаюсь до генерального директора об'єднання Михайла Івановича Землянка, — які саме товари ви пропонуєте розіграти серед передплатників «Голосу України»?

— Одні з кращих. Набори сувенірних рушників, серветки, з українським орнаментом — усього на 50 тисяч карбованців. Якщо у передплатників буде потреба, поміняємо ці призи на костюмні та гардинні тканини.

— До відома тих, хто не знайомий з підприємством, варто було б сказати дещо про обсяги виробництва...

— Щороку об'єднання випускає понад 13 тисяч тонн прядива і біля 53 мільйонів погонних метрів тканин 100 видів. Цього року вже виробили майже 24 мільйони погонних метрів, використавши до 70 різних малюнків, 35—40 артикулів.

— На Волині кожному відомо, що ваш колектив працює стабільно. Верстати не простоюють, кадри майже не скорочуються. Як це вам вдається?

— Якщо відверто, то за рахунок валюти, вдалих бартерних операцій.

— Яким чином заробляєте валюту?

— Зі своєю продукцією успішно вийшли на міжнародний ринок. Добрим попитом у відомих фірм Німеччини та Данії користується костюмна тканина 10 артикулів та малюнків. Нещодавно підписали ще один вигідний контракт з кіпрською фірмою «Джон Іолітіс» на постачання до кінця року 2,5 мільйона погонних метрів сукньо-костюмних тканин, домовились і про співробітництво у наступному році.

— Чим можете здивувати?

— Ми єдине на Україні підприємство, що виготовляє для цукрової і металургійної промисловості фільтрувальну тканину. Вона вважається надзвичайно дефіцитною у Росії, просять — даємо, взамін на цукор, а за нього купуємо потрібну нам сировину. Валютні кошти намагаємось витрачати на нове устаткування. Ось купили верстати для набивання малюнків, що повинно розширити асортимент нашої продукції. Плануємо випускати більше п'яти мільйонів погонних метрів гардинних тканин.

— А що мають від того робітники?

— Постійну роботу і стабільну зарплату. Наш жіночий, молодий за віком, колектив справляє щороку 300—350 весіль. Кожне молоде подружжя підтримуємо матеріально. Утримуємо профілакторій на 100 місць, тепличне господарство, де не тільки городина, а й квіти. Троянди дуже пасують, знаєте, нашим жінкам...

— Люди цікавляться, як з вами зв'язатися?

— Луцьк, вулиця Карбишева, 2. Телефони для довідок: 4-14-71, 4-05-27, 4-63-41.

Розмову вів Богдан БЕРЕКЕТА.

РЕПОРТАЖ З «ОРКЕСТРОВОЇ ЯМИ»,

або ЩО НАМ ЗІГРАЮТЬ НАФТОГАЗОВИКИ?

Економіка

Восьмого жовтня відбулося засідання колегії Державної думи України з питань науково-технічної політики. В ньому взяли участь представники концернів «Укргазпром», «Укргаз», «Укрнафтогаз», корпорації «Укрзарубіжнафтагаз», державної компанії «Укрнафтохім», Держкомгеології та Академії наук України. Обговорювалися стан та перспективи розвитку нафтогазового комплексу країни та проект постанови колегії з цього приводу.

В учасників засідання не викликала сумніву хіба що думка про пріоритетність розвитку нафтогазового комплексу. Але як зробити той розвиток реальністю? Про це і йшла розмова.

Всі погодилися, що починати треба з реорганізації структури великих нафтогазових об'єднань. А далі? Зійшлися на тому, що треба одночасно дбати про розширення можливостей наших нафтогаваней та газових терміналів і не забувати про реконструкцію та будівництво газо- та нафтопроводів. Спираючись на геологічну розвідку, слід збільшувати і власну ресурсну базу. Приміром, перспективними є пошуки на шельфах Чорного моря. Щоб не обмежуватися розвідкою в місцях з невеликою глибиною, потрібно закінчити будівництво унікального бурильного судна, що було розпочате на Херсонському суднобудівному заводі.

Куплені й видобуті нафта і газ, звичайно, мають бути використані якомога ефективніше. Для цього потрібен не лише сучасний нафтопереробний завод, а й впровадження енергозберігаючих технологій для споживачів...

Щоб усі ці та інші добрі наміри не перетворилися в декларативні заклики, має діяти економічне заохочення для всіх тих, хто сприяє розвитку нафтогазового комплексу. Однак всі конкретні пропозиції з цього приводу учасники засідання відкинули, оскільки не наважилися розв'язувати питання пільгового оподаткування, фінансування, затвердження цін тощо, не порадившись з економічними та фінансовими органами.

Залишилося нерозв'язаним і питання про те, чи потрібен орган, який здійснював би загальну координацію зусиль з розвитку нафтогазового комплексу. Втім, іноді було помітно, що промовці піклуються не за галузь у цілому, а за свої «ділянки». Добре, якщо наміри одних гармонюватимуть з турботами інших. А коли виникне змагання з «перетягування ковдри»? І за наших кризових умов це, мабуть, вже реальність.

Тож, мабуть, має рацію той, хто вважає, що навіть найдосконаліші виконавці в оркестрі не можуть грати без диригента. У нафтогазовиків його немає. А колегія з питань науково-технічної політики навряд чи спроможна його замінити, бо вона скоріше — композитор. Окрім того, нафтогазовій науці ще тільки вчитися. Втім, третій дзвінок уже був. Якою ж буде музика?

Олексій БРЕУС, спеціальний кореспондент «Голосу України».

УСМ

Батька Світлана ... сто. Приблизно м... Свого часу, зустрі... мо»-Київ і тата, ... бановського, вона ... ком, як діти не вг... їх батьків. Сама С... ла до такого жит... зидається їй непри... як я відчула, на ... ми розмовляти н...

— Світлано, в... то спортивне за... решті оголошен... головних тренер... та Олімпійс... України. Прізви... ського серед ни... він очолить яку...

— Точно не ... ти, бо на профе... татом не ... мо... року за... ракт, і він мав... тися в «Динам... буть, планувало... очолить збірну ... сам він про це... повідомляв. Чо... його плани, ва... Недавно він пр... му, і я дізнал... довжено контра... роки в Арабсь...

— Ваша мам... на декабриста, ... татом до Еміра...

— Мама — ... боліста. Коли т... з «Чорноморце... рем», «... ди його супров...

— А мама ... ношення до спо...

— Ніякого. ... сійний юрист, ... роботу, щоб пр... ше уваги ... дуже дав... зберігаються ... молодості. У ...

Відроджен...

ЩО Б... ПИСА...

Писар ... Українсь... са Паталах зве... сонців із закл... стару фортец... міста, яку зас... році запороз... козаки. Трива... форпост прик... би сотні кінн... Інгулецької ... Запорозького ... ля переведен... ня Чорномор... перії до Мик... території кол... яку займало ... тейство, купи... підприємець ... вав тут пиво... який дав аж... до сумнозвіс... гольного указ...

Нині тут ха... че об'єднанн... спричиняє по... історичного ... херсонські к... можні самот... фортецю чер... вони звернул... ців, зокрема,... нес» з пропо... на території ... заводу своєр... центр з музе... козацтва та ... флоту, а дл... в іншому міс...

Іван КА...

Херсон.

Передплата-93

18. Київському «Інженерному центру ЛТД» (імпортне канцелярське приладдя).
19. Кіровоградське ВО «Червона зірка» (автомобільний вантажний візок, пральна машина «Зірочка», СМ-2, кінна сівалка СКК-12).
20. Костопільська фабрика «Мрія» (комплекти постільної білизни).
21. Ужгородський завод «Електродвигун» (пральні машини «Марічка»).
22. Луцьке об'єднання «Волиньдерев» (меблі).
23. Харківське АТ Українсько-Сибірська інвестиційна корпорація.
24. Львівське ВО «Прогрес» (взуття).
25. Львівський мотозавод (мопед).
26. «Ілта-Київ» — офіційний імпортер автомобілів «Пежо», мастил «Парнас», сільськогосподарська торгівля.
27. ______________________

Шановні добродії!

Під час передплатної кампанії у жовтні — листопаді тут може міститися і назва вашої фірми чи підприємства. Пропозиції по телефонах 446-72-63, 441-89-95.

Друзі, ви станете учасниками розиграшу нашої лотереї за умови, якщо передплатите «Голос України» на рік. Затим надсилаєте до редакції листівку, в якій вказуєте:

ПРІЗВИЩЕ, ІМ'Я, ПО БАТЬКОВІ;
ДОМАШНЮ АДРЕСУ;
НОМЕР КВИТАНЦІЇ;
НОМЕР ПОШТОВОГО ВІДДІЛЕННЯ, ЯКЕ ОФОРМИЛО ПЕРЕДПЛАТУ.

Розиграш лотереї у січні 1993 року. Щасти вам!

...3-969 М ... «Елект... ...Таврія»). ...дерево... ...дзе (мі... ...фени, ...мотоцикл ...відпри... ...юмів). ...(авто...

...я: представляємо спонсорів

ШОВК І ТРОЯНДИ

...робляє... ...дукцією ...міжна... ...попи... ...Німеччи... ...тується ...артику... ...ещодав... ...вигід... ...кою фі... ...на по... ...оку 2,5 ...метрів ...тканин, ...виробіт... ...році.

ків, що повинно розширити асортимент нашої продукції. Плануємо випускати більше п'яти мільйонів погонних метрів гардинних тканин.

— А що мають від того робітники?

— Постійну роботу і стабільну зарплату. Наш жіночий, молодий за віком, колектив справляє щороку 300—350 весіль. Кожне молоде подружжя підтримуємо матеріально. Утримуємо профілакторій на 100 місць, тепличне господарство, де не тільки городина, а й квіти. Троянди дуже пасують, знаєте, нашим жінкам...

...кувати? ...Україні ...готовляє ...ургінної ...трувальжається ...ною у ...мо, взаємо ...ко-ку... ...сирові... ...намагає... ...нове ус... ...ли вер... ...малюн...

— Люди цікавляться, як з вами зв'язатися?

— Луцьк, вулиця Карбишева, 2. Телефони для довідок: 4-14-71, 4-05-27, 4-63-41.

Розмову вів Богдан БЕРЕКЕТА.

...ТРОВОЇ ЯМИ»,

...НАФТОГАЗОВИКИ?

...анізації ...фтогазо... ...али? Зі... ...о треба ...розши... ...наших ...вих тер... ...про ре... ...вництво ...в. Спи... ...у роз... ...і і вла... ...іміром, ...дуки на ...я. Щоб ...дкою в ...глибиниту ...бу... ...о було ...ському ...

Куплені й видобуті нафта і газ, звичайно, мають бути використані якомога ефективніше. Для цього потрібен не лише сучасний нафтопереробний завод, а й впровадження енергозберігаючих технологій для споживачів...

Щоб усі ці та інші добрі наміри не перетворилися в декларативні заклики, мають діяти економічне заохочення для всіх тих, хто сприяє розвитку нафтогазового комплексу. Однак всі конкретні пропозиції з цього приводу учасники засідання відкинули, оскільки не наважилися розв'язувати питання пільгового оподаткування, фінансування, затвердження цін тощо, не порадившись з економічними та фінансовими органами.

Залишилося нерозв'язаним і питання про те, чи потрібен орган, який здійснював би загальну координацію зусиль з розвитку нафтогазового комплексу. Втім, іноді було помітно, що промовці піклуються не за галузь у цілому, а за свої «ділянки». Добре, якщо наміри одних гармонікуватимуть з турботами інших. А коли виникне змагання з «перетягування ковдри»? І за наших кризових умов це, мабуть, вже реальність.

Тож, мабуть, має рацію той, хто вважає, що навіть найдосконаліші виконавці в оркестрі не можуть грати без диригента. У нафтогазовиків його немає. А колегія з питань науково-технічної політики навряд чи спроможна його замінити, бо вона скоріше — композитор. Окрім того, нафтогазовий науці ще тільки вчиться. Втім, третій дзвінок уже був. Якою ж буде музика?

Олексій БРЕУС, спеціальний кореспондент «Голосу України».

УСМІШКА ЛОБАНОВСЬКО...

Батька Світлана бачить не часто. Приблизно місяць на рік. Свого часу, зустрічаючи «Динамо»-Київ і тата, Валерія Лобановського, вона була свідком, як діти не впізнавали своїх батьків. Сама Світлана звикла до такого життя, і воно не видається їй неприродним. Але, як я відчула, на футбольні теми розмовляти не любить.

— Світлано, вибачте за суто спортивне запитання. Нарешті оголошено прізвища головних тренерів Національної та Олімпійської збірних України. Прізвища Лобановського серед них нема, хоча весною ходили чутки, ніби він очолить якусь із них.

— Точно не можу сказати, бо на професійні теми з татом не розмовляю. Цього року закінчувався контракт, і він мав би повернутися в «Динамо». І, мабуть, планувалося, що тато очолить збірну України. Хоч сам він про це офіційно не повідомляв. Чому змінилися його плани, важко сказати. Недавно він приїздив додому, і я дізналася, що продовжено контракт ще на два роки в Арабських Еміратах.

— Ваша мама, як дружина декабриста, поїхала за татом до Еміратів...

— Мама — дружина футболіста. Коли тато працював з «Чорноморцем», «Шахтарем», «Дніпром», мама завжди його супроводжувала.

— А мама має якесь відношення до спорту?

— Ніякого. Вона професійний юрист, але покинула роботу, щоб приділяти більше уваги сім'ї. Мої батьки дуже давно знайомі. В сім'ї зберігаються фото їхньої молодості. У нас взагалі

Діти своїх батьків

трепетно ставляться до сімейного архіву. Збереглися навіть фотоальбоми моїх прабабок. З татового боку пращури були поляки, люди, як я розумію, не бідні. Бабуся вже була українка, а її рідний брат — український письменник Бойченко. Мамині предки — з Донбасу.

— Коли тато бував удома, збиралося багато друзів?

— Друзів він має дуже багато, ще зі школи, з інституту, він стільки спілкується, що, приїжджаючи додому, намагається просто відпочити з сім'єю. Дуже любить читати. У відпустку обов'язково їздив хоч на тиждень до Ленінграда, Москви, щоб сходити в театр, приміром, у Великий драматичний, коли там був Товстоногов.

— Але квиток туди — надзвичайний дефіцит!

— Квитки йому робили друзі.

— Світлано, зі своїх поїздок тато привозив якісь подарунки?

— Це не були подарунки в сучасному розумінні слова. Привозив листівки, слайди, проспекти музеїв, особливо з закордонних поїздок.

— Футбол — гра чоловіча. Ви ж обрали жіночу (у нас) професію — російська філологія як іноземна.

— До дев'ятого класу я не знала, ким буду, займалася плаванням, фігурним катанням. Але тато, який ставиться до спорту дуже серйозно, дав зрозуміти, що

любителів і так багато, тож краще займатися спортом тільки заради здоров'я. Намагався зробити мене господинею, прищепити любов до домашніх справ.

— Коли ви вступали до вузу, прізвище Лобановського шкодило чи допомагало?

— Не знаю. Я готувалася серйозно. Але коли вчилася, шкодило дуже. Є люди, котрі вважають, що дочка Лобановського і так має більше, ніж звичайні смертні. Тому мої знання часто оцінювали необ'єктивно.

— Тато цікавиться політикою?

— Дуже. І коли випадає нагода поїхати до них з мамою в Арабські Емірати, мені доводиться везти туди кілограми газет (до речі, й «Голос України»), журналів, записувати на плівку сесії Верховної Ради.

— Лобановський-політик — це збігається з іміджем сер...йозної людини. ...леоператорам вд...няти усмішку Лоб... і той кадр кільк...казували по ТБ ...цінність. Що могл...кати усмішку Л... го сьогодні?

— Вдома бать... села людина, люб... автографи, особли... любить жарти, я... не злі. Що могле... кати усмішку?

Він дуже скучає... Можливо, була ус... ли він приїздив н... ні додому, бо зу... рідними, друзями... смуток від того, ... тут. Бо знати і ... різні речі.

Роз... Наталя ФІ...

На фото: Вал...новський з дру... дочкою.

Відродження

ЩО БОЛИТЬ ПИСАРЮ?

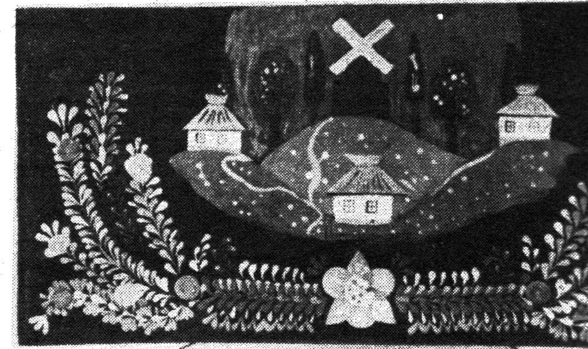
Писар Запорозького Коша Українського козацтва ... Паталах звернувся до херсонців із закликом врятувати стару фортецю на території міста, яку заснували в 1737 році запорозькі та російські козаки. Тривалий час це був форпост прикордонної служби сил кіннотників, центр Інгулецької паланки Війська Запорозького і Низового. Після переведення командування Чорноморського флоту імперії до Миколаєва частину території колишньої фортеці, яку займало місцеве адміралтейство, купив австрійський підприємець Лайєр і влаштував тут пивоварний завод, який діяв аж до 1985 року, до сумнозвісного протиалкогольного указу.

Нині тут хазяйнує виробниче об'єднання «Спектр», що спричиняє подальший занепад історичного місця. Оскільки херсонські козаки не спроможні самотужки врятувати фортецю через брак коштів, вони звернулися до підприємців, зокрема, у МП «Херсонес» з пропозицією відкрити на території колишнього пивзаводу своєрідний культурний центр з музеєм Запорозького козацтва та Чорноморського флоту, а для любителів пива спорудити сучасний пивзавод в іншому місці.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.

Херсон.

Характери

ХУДОЖНИК, ТРАВНИК, ФІЛОСОФ

Коли познайомилися, Анатолій Іванович запропонував: «Скажіть, що ви хотіли побачити, — намалюю». Ми попросили зобразити колискову матері. Він задумався на якусь хвилину, потім швидко і натхненно став малювати без жодних ескізів. Перо легко бігало по аркушу паперу, художник, не відриваючись від «колискової», захоплено розповідав про трави, їх лікувальні властивості, ділився рецептами народної медицини.

Член Спілки майстрів України, заслужений майстер народного розпису А. Нікулін відомий на Миколаївщині, перш за все, як травник. А ще він пристрасний книголюб. У його бібліотеці не лише старі лікарники й нові роботи з фітотерапії, а й серйозні філософські трактати.

Живе в мален... Ново-Мар'ївці Ба... району людина, я... з природою, ліку... хворих, радіє у... нів — Миколи ... Вони — художни... і ніщо не копіюю... ких кажуть: «Сам...

Борис РИ... Миколаївська о...

На фото: А. Н... родукції його робі...

Фото автора.

ГОЛОС України

...ІШКА ЛОБАНОВСЬКОГО

чить не ча-
щь на рік.
очи «Дина-
алерія Ло-
ула свід-
навали сво-
тлана звик-
і воно не
дним. Але,
тбольні те-
юбить.

ачте за су-
ання. На-
прізвища
Національ-
ої збірних
Лобанов-
нема, хоча
тки, ніби
із них.
жу сказа-
ні теми з
ю. ... о
ся ...т-
и поверну-
І, ма-
що тато
раїни. Хоч
фіційно не
змінилися
сказати.
див додо-
що про-
ще на два
Еміратах.
як дружи-
їхала за

жина фут-
працював
«Шахта-
ми з
ували.
якесь від-

на профе-
покинула
пяти біль-
ої ... ки
і. ... м'ї
то їхньої
взагалі

Діти своїх батьків

трепетно ставляться до сімейного архіву. Збереглися навіть фотоальбоми моїх прабабок. З татового боку пращури були поляки, люди, як я розумію, не бідні. Бабуся вже була українка, а її рідний брат — український письменник Бойченко. Мамині предки — з Донбасу.

— **Коли тато бував удома, збиралося багато друзів?**

— Друзів він має дуже багато, ще зі школи, з інституту, він стільки спілкується, що, приїжджаючи додому, намагається просто відпочити з сім'єю. Дуже любить читати. У відпустку обов'язково їздив хоч на тиждень до Ленінграда, Москви, щоб сходити в театр, приміром, у Великий драматичний, коли там був Товстоногов.

— **Але квиток туди — надзвичайний дефіцит!**

— Квитки йому робили друзі.

— **Світлано, зі своїх поїздок тато привозив якісь подарунки?**

— Це не були подарунки в сучасному розумінні слова. Привозив листівки, слайди, проспекти музеїв, особливо з закордонних поїздок.

— **Футбол — гра чоловіча. Ви ж обрали жіночу (у нас) професію — російська філологія як іноземна.**

— До дев'ятого класу я не знала, ким буду, займалася плаванням, фігурним катанням. Але тато, який ставиться до спорту дуже серйозно, дав зрозуміти, що любителів і так багато, тож краще займатися спортом тільки заради здоров'я. Намагався зробити мене господинею, прищепити любов до домашніх справ.

— **Коли ви вступали до вузу, прізвище Лобановського шкодило чи допомагало?**

— Не знаю. Я готувалася серйозно. Але коли вчилася, шкодило дуже. Є люди, котрі вважають, що дочка Лобановського і так має більше, ніж звичайні смертні. Тому мої знання часто оцінювали необ'єктивно.

— **Тато цікавиться політикою?**

— Дуже. І коли випадає нагода поїхати до них з мамою в Арабські Емірати, мені доводиться везти туди кілограми газет (до речі, й «Голос України»), журналів, записувати на плівку сесії Верховної Ради.

— **Лобановський-політик — це збігається з іміджем серйозної людини. Колись телеоператорам вдалося зазняти усмішку Лобановського, і той кадр кілька разів показували по ТБ як велику цінність. Що могло б викликати усмішку Лобановського сьогодні?**

— Вдома батько дуже весела людина, любить давати автографи, особливо молоді, любить жарти, якщо вони не злі. Що могло б викликати усмішку? Не знаю. Він дуже скучає за Києвом. Можливо, була усмішка, коли він приїздив на два тижні додому, бо зустрічався з рідними, друзями. Але був і смуток від того, що побачив тут. Бо знати і бачити — різні речі.

Розмову вела
Наталя ФІЛІПЧУК.

На фото: Валерій Лобановський з дружиною та дочкою.

Спорт

СПОРТИВНЕ СВЯТО ХЛІБОРОБІВ

Протягом нинішнього року у всіх районах і областях проходили масові змагання з програми Всеукраїнських сільських спортивних ігор, присвячених річниці незалежності України. Фінальні старти літньої частини Ігор проходять нині в Баришівці, Березані, Морозівці, Переяславі-Хмельницькому (усі — Київська область).

Сьогодні в селищі Баришівка, на стадіоні спорткомплексу «Прогрес», об 11.00 розпочнеться культурно-спортивне свято.

До учасників і гостей фінальних змагань Всеукраїнських сільських спортивних ігор звернулися голова постійної Комісії Верховної Ради України з питань відродження і соціального розвитку села В. Сухий та міністр сільського господарства і продовольства України В. Ткачук. У тому зверненні, зокрема, говориться:

— Ми надаємо важливого значення питанням оздоровлення сільських трударів та їхніх дітей засобами фізичної культури і спорту, які відіграють значну роль у побудові нового українського села.

Проведення Всеукраїнських сільських спортивних ігор — першого такого широкомасштабного заходу серед селян і для селян, — показує, на всіх їх етапах, велику зацікавленість трудівників усього агропромислового комплексу та їхніх родин, сприяє зміцненню єдності і відродженню самобутніх національних традицій народу України.

Упевнені, що всі ви і надалі будете поєднувати самовіддану працю з активною участю в соціальному розвитку села, особистим прикладом підтвердите гасло, під яким проходять Ігри: «Незалежній вільній Україні — здоров'я і гарт її народу!».

А РЕПОРТЕРАМ — ХОЧ РОЗІРВИСЬ...

Футбол

Врожайним видався учорашній день для київських журналістів, які пишуть на футбольну тему. Спершу їх у своєму офісі зібрав президент Федерації футболу України Віктор Банников. Тема розмови: проблеми національної збірної, підготовка до матчу 28 жовтня в Мінську між національними командами Білорусі та України, про тертя між керівництвом Федерації і головним тренером збірної Анатолієм Коньковим. Подробиці повідомимо в одному з наступних номерів «ГУ».

А потім репортерська команда перебралася до приміщення клубу «Динамо» (Київ), де його генеральний менеджер Михайло Ошемков влаштував дружній обід. Відбувся конструктивний обмін думками. Накреслили плани подальших контактів преси і футбольного клубу «Динамо».

* * *

Позавчора в Європі гралися матчі відбіркових турнірів футбольного чемпіонату світу-94. Ось їхні результати: Швеція — Болгарія — 2:0, Ісландія — Греція — 0:1.

Турнірна таблиця в п'ятій відбірковій групі набула такого вигляду:

	І	В	Н	П	М	О
Греція	2	2	0	0	2—0	4
Угорщина	2	1	0	1	4—2	2
Ісландія	3	1	0	2	2—3	2
Люксембург	1	0	0	1	0—3	0
Росія	0	0	0	0	0—0	0

Як відомо, з цієї групи рішенням ФІФА знято збірну колишньої Югославії. Футболісти Росії почнуть змагання 14 жовтня. Цього дня вони прийматимуть збірну Ісландії.

* * *

Позавчора було зіграно кілька матчів 10-го туру чемпіонату України серед команд другої ліги: «Зірка» (Кіровоград) — «Дніпро» (Черкаси) — 2:1, «Чорноморець-2» (Одеса) — «Оріяна» (Київ) — 0:0, «Галичина» (Дрогобич) — «Титан» (Армянськ) — 2:0, «Дністер» (Заліщики) — «Меліоратор» (Каховка) — 1:0. Решта поєдинків відбудеться сьогодні.

Мирон ВОЗНИЙ.

З ПОТОКУ ПОВІДОМЛЕНЬ

Гандбол. У Базелі (Швейцарія), в штаб-квартирі Міжнародної федерації гандболу відбулося жеребкування учасників 1/8 фіналу єврокубків.

От з ким гратимуть українські клуби. **Жінки. Кубок кубків.** «Мотор» (Запоріжжя) — «Валенсія» (Урбана, Іспанія). **Чоловіки. Кубок чемпіонів.** СКА (Київ) — ГОГ (Гудме, Данія). Кубок ІГФ. «Світлотехніка» (Бровари) — «Сааб» (Лінчепінг, Швеція).

У чоловіків перші матчі намічено провести 7—8 листопада, повторні — 14—15, у жінок, відповідно, 9—10 і 16—17 січня 1993 року.

Шахи. Чемпіон світу Гаррі Каспаров прибув до Аргентини. В аеропорту Буенос-Айреса він заявив журналістам, що Фішер із Спасським показують у своєму матчі гру далеко не вищого класу, а також відзначив, що за час відсутності американського гросмейстера шахи добилися величезного прогресу. Каспаров (він, до речі, вперше відвідує Південну Америку) планує зустрітися зі збірною Аргентини в сеансі одночасної гри на семи дошках.

А 17-ту партію «Матчу-реваншу XX сторіччя» між Робертом Фішером і Борисом Спасським відкладено. Її перенесено на сьогодні. Свій другий таймаут брав Спасський. А рахунок поки — 6:3 на користь Фішера.

...ить
...о?

го ... а
тва
до хер-
врятувати
території
в 1737
російські
це був
ної служ-
, центр
Війська
ового. Піс-
мандуван-
флоту ім-
частину
фортеці,
адмірал-
стрійський
влашту-
завод,
985 року,
протиалко-

виробни-
тр», що
занепад
Оскільки
не спро-
врятувати
коштів,
підприєм-
«Херсо-
відкрити
ього пив-
ультурний
орозького
морського
елів пива
пивзавод

ЕНКО.

Характери

ХУДОЖНИК, ТРАВНИК, ФІЛОСОФ

Коли познайомилися, Анатолій Іванович запропонував: «Скажіть, що ви хотіли побачити, — намалюю». Ми попросили зобразити колискову матері. Він задумався на якусь хвильку, потім швидко і натхненно став малювати без жодних ескізів. Перо легко бігало по аркушу паперу, художник, не відриваючись від «колискової», захоплено розповідав про трави, їх лікувальні властивості, ділився рецептами народної медицини.

Член Спілки майстрів України, заслужений майстер народного розпису А. Нікулін відомий на Миколаївщині, перш за все, як травник. А ще він пристрасний книголюб. У його бібліотеці не лише старі лікарники й нові роботи з фітотерапії, а й серйозні філософські трактати.

Живе в маленькому селі Ново-Мар'ївці Баштанського району людина, яка дружить з природою, лікує травами хворих, радіє успіхові синів — Миколи і Леоніда. Вони — художники. Нікого і ніщо не копіюють. Про таких кажуть: «Самобутні».

Борис РИБАКОВ.
Миколаївська область.

На фото: А. Нікулін; репродукції його робіт.

Фото автора.

Розмова з «капітальним» чоловіком

У свої тридцять з гаком, маючи за широкими борцівськими плечима (майстер спорту із дзюдо) чималий життєвий досвід, він сьогодні не лише «керує» солідним капіталом, а й спромігся набути значної політичної ваги.

Знайомтеся: Ігор МАРКУЛОВ — керівник міжнародної компанії і фірми «АТОН», а також президент Ліберальної партії України, кандидат економічних наук.

— Ігоре Романовичу, ви керівник уже потужної фірми. Тоді, вибачте, нащо було вам захищати кандидатську?

— Наукою я вирішив зайнятися не з метою здобуття вагомішого престижу і тим паче не для того, щоб «вписатися» в номенклатуру, як це робилося раніше. Справжній бізнес починається з філософії, з усвідомлення того, що він, бізнес, це не добування грошей, а насамперед — спосіб життя. Перехід у бізнесі від одного якісного рівня в інший потребує максимуму особистих якостей. Сьогодні багато часу проводжу на Заході і добре тепер знаю: щоб «вписатися в нове коло», треба бути широко і всебічно інформованим, готовим до суворих стосунків у світі бізнесу. Це й примусило мене працювати над дисертацією. Тепер навчаюсь у докторантурі, хочу закінчити дослідження проблем макроекономіки, входження країн колишнього соцтабору в ринок, етапи переходу до нього.

— Ось ви щойно висловилися: «...вписатися в нове коло». Про що конкретно йдеться?

— Оборот нашої компанії і фірми «АТОН» сьогодні обчислюється мільярдами. Ті люди, з якими ми починали справу, проходили навчання в школі менеджерів у Лондоні, а нині живуть і працюють в Англії, США, інших країнах, як повноважні представники фірми. В орбіту нашої підприємницької діяльності втягуються великі бізнесмени (наприклад, фірма «АТОН» — єдиний ділер «Крайслера» в СНД), банкіри, для яких бізнес — справа всього життя, наука. Тож треба бути на рівні своїх західних партнерів.

— Сьогодні у нас всі, кому не лінькі, кинулися у бізнес. І старий, і молодий. І директор, і інженер. І вчителька, і учень. Як ви оцінюєте таку ситуацію? Чи можна назвати бізнесом те, чим займається нині багато людей?

— Люди просто зголодніли за можливістю заробити гроші власними руками і розумом. Але тут один суворий критерій — не переступити закон!

Бізнес повинен бути піднесений до рангу державної політики. Доки цього не станеться, гіркі плоди беззаконня будуть множитися, як мухомори після дощу. На жаль, ні парламент, ні уряд так і не поставили перед собою завдання розібратися в загальних питаннях бізнесу перш ніж благословляти сам бізнес. Схоже на те, що наші парламент і уряд взагалі мало впливають на ситуацію. І це стосується не лише бізнесу. Складається враження, що ці два шановані органи — некерівні і некерована структури. З тої причини, що не відпрацьований механізм взаємодії і супідрядності. А головне — відсутня парламентська демократія, виконавчий орган практично вийшов з підлеглості законодавчому. Яскраве підтвердження тому ми мали нещодавно, коли члени уряду в повному майже складі залишили сесійну залу. Тож був ляпас законодавцям!.. І довелося витратити деякі зусилля, щоб поставити уряд на місце.

— Як впливає з нашої розмови, ви серйозно задумуєтеся над принципами політичного і економічного устрою України. Що ж то за принципи?

— Перший і основний — встановлення парламентської демократії. Вона передбачає вибори у двопалатну Верховну Раду на пропорційній основі, тобто за партійним принципом. Організовані партії повинні конкурувати між собою програмами, націленими на добробут народу. Адже сьогодні будь-який народний депутат, після отримання ним мандату, стає не підвладним нікому. Інтереси держави в парламенті можуть представляти тільки цивілізовані партії, і тільки в рамках чітко розробленої і науково обгрунтованої програми.

Будь-яка партія ставить собі за мету прихід до влади, але прихід до неї і її загарбання — це конче різні речі. Є лінія партії, і коли член парламенту від неї відхиляється, слід ставити питання про його відповідність — досконально аналізувати, на кого він працює, під чиїм впливом перебуває, чи не підкуплений. Це західна практика, де на відміну від нас працює механізм відкликання депутата. Нам, безумовно, слід використовувати позитивний досвід цивілізованого світу. Велику політику повинні вершити партії, а не лідери-одинаки, якими б талановитими і красномовними вони не були.

— Коли вже заговорили про Захід, то хотілося б дізнатися, наскільки сильні ліберальні партії там? Чи популярні там, на ваш погляд, партії взагалі? Який відсоток безпартійних? Адже багато співвітчизників не без підстав говорять: досить з нас партій, були вже в одній — «керівній і спрямовуючій», тепер уже ні в яку...

— З усією відповідальністю можу сказати: вся влада і весь капітал на Заході — у лібералів.

Щодо популярності партійності на Заході. Майже кожен у розвинутих капіталістичних країнах вибирає за власними переконаннями і вподобаннями свою партію. У нас же дійсно синдром страху перед партією комуністів засів надовго... Але ліберальний ідеї чужий диктат, чужі постулати на зразок: хто не з нами, той проти нас. Ліберальна партія навіть не розглядає заяв тих, хто вступає до її лав, бо в цьому випадку вибирають людей для партії, замість того, щоб партія була для людей. Лібералі — за еволюційне перетворення суспільства. Це партія для тих, хто хоче жити спокійно, в добробуті і без крайнощів та потрясінь.

Нам слід сформувати виробничі стосунки, тобто культуру праці. Нам треба побудувати нову суспільну свідомість, тобто культуру життя і знову ж таки праці. Нам необхідно навчитися культури керувати своєю державою. Коли цього не трапиться, нам не допоможуть ніякі економічні реформи.

— А як же допомога Заходу?

— Наївно і смішно розраховувати на неї.

— Що ж конкретно ви пропонуєте для подолання кризи, яку ми переживаємо?

— Замість розгнузданої критики, взаємних претензій, як об'єктивну необхідність, що визріла, — підготовку альтернативної структури, яка б могла у разі необхідності замінити уряд. Іншими словами — створення тіньового кабінету.

— На рівні психології, що склалася в нашому суспільстві, це сприймається як щось страшне, як змова...

— Тіньовий кабінет коли і воює з офіційним урядом, то лише своєрідністю своєї програми. Треба не за тимчасовим успіхом ганятися, а реалізовувати апробовану у світовій практиці послідовну програму відторгнення рутини. Ви погляньте, скільки років ми боремося за ринок, але чиясь невидима рука перекреслює всі наші благі побажання. Тож не тіньовий кабінет у тіні!..

Ми плануємо як альтернативу урядові створити економічну раду України з вироблення державної політики, зокрема — законотворчої, податкової, політики введення нових грошей, поступального входження в ринок.

— Економічна рада — це ще одна управлінська структура?

— Ні, це не владна структура, що має бути громадська організація без прибутку. Вона покликана об'єднати реальні прогресивні сили України — великих промисловців, учених, юристів, економістів, творчу інтелігенцію. Це буде орган, який, спираючись на сподівання народу, акумулюючи думку, формуватиме уряд знизу. До речі, я міг би очолити таку раду.

— Пане Ігоре, ви енергійна, смілива людина. І, що не останнє, матеріально забезпечена. Вам би на Заході жити. Тим паче, що у вас там уже є добра репутація...

— Ні, туди мене не тягне. Я б не радив особливо задивлятися на Захід. Ми добріші душею. В Україні маса талановитих чесних людей, хоча, на жаль, до цих пір на них немає високого попиту, і це несправедливо. Не можу лишатися байдужим до безрезультатної боротьби слабких з сильними, розумних, перепрошую, з дурнями. Правда повинна перемогти тут, на нашій землі, у незалежній Україні.

Розмову вели Володимир ШАУЛЬСЬКИЙ, Юрій ДОЦЕНКО.

Донецьк.

Дві точки зору на подію

«Мала жовтнева студентська революція» на майдані Незалежності в Києві

Акція протесту на столичному майдані Незалежності, якою Союз Українського Студентства (СУС) розпочав «святкування» річниці «жовтневої студентської революції 1990 року», ніким, крім СУСу, не ініційована,— заявили на прес-конференції лідери цієї організації.

— Навпаки, — зауважив один із співголів координаційного центру з організації студентської голодовки торішнього жовтня Маркіян Іващишин, — таке враження, що представники різних політичних сил України, оточивши лише наметове містечко, лише розмірковують: втручатися чи зачекати, що воно далі буде. Тільки Українська республіканська партія, висловивши свою солідарність з СУСом, з самого початку допомогла студентам. Бо протест «коштує» дорого. Наприклад, утримування наметового містечка протягом однієї доби обходиться в 40 тисяч карбованців. І в ці холодні осінні дні та ночі студентам вдається виживати лише завдячуючи пожертвам УРП та деяким власним заощадженням. На щастя, голодувати ще ніхто не починав. Голова СУСу Володимир Чемерис повідомив, що таке можливе лише в крайньому разі. Правда, поки що ніхто не знає, де він, той «крайній раз».

Ідея, заради якої студенти знову готові жертвувати своїм здоров'ям, варта того, вважають їхні ватажки. Молоді люди протестують проти того, чим давно обурюється суспільство. Гуренко, Ельченко та іже з ними в парламенті незалежної України — це те саме, що й академік Сахаров, наприклад, у складі брежнєвського політбюро. Очевидно, що з такими депутатами Верховна Рада країну з болота не витягне.

Щодо вимоги студентів про вихід України з СНД, то організатори акції протесту пояснили на прес-конференції, що це не означає, що йдеться про негайний вихід країни із співдружності. Першим кроком до цього може бути денонсування ялтинських та дагомиських угод.

На запитання, а що ж буде далі, лідери СУСу повідомили: 9—11 жовтня на майдані Незалежності відбудуться концерти під гаслом «Рок за демократію» (в них уже зголосилися взяти участь майже два десятки колективів). 13 жовтня студенти планують здійснити «хід протесту» до Верховної Ради України.

Як з'ясувалося, студентський рух у цій акції, на жаль, не виступає як єдина монолітна сила. Ще одна студентська організація — Українська Студентська Спілка (УСС) — провела «свою» прес-конференцію, де наголошувалося, що СУС не є виразником волі всіх студентів.

Катерина КІНДРАСЬ.

СУС потягнуло на свіже повітря

Як тільки стало відомо, що Спілка українських студентів вирішила довести до логічного кінця жовтневу акцію 1990 року, яка мала вигляд публічного голодування на площі Незалежності, я одразу відчув щось каверзне. Тому нетерпляче очікував приїзду В'ячеслава Кириленка зі з'їзду УСС, що відбувався в Донецьку, де його обрали головою Української спілки студентів.

— В'ячеславе, щось тут не сходиться. Як я знаю, ініціювали те голодування будь-хто, тільки не СУС, якої на той час не було й близько.

— Цілком вірно, ініціаторами були УСС та «Студентське братство», а СУС виникла вже навесні наступного року, коли через програмні неузгодження відбувся звичайний розкол: ми стали самостійною професійною організацією, як до речі, і СУС.

— Як УСС розцінює нинішню акцію СУСу?

— Ми згодні з вимогами хлопців щодо виходу із СНД та необхідності прийняти Закон про багатопартійні вибори у парламент, проте вважаємо, що час акції обраний надзвичайно невдало. Було б зрозуміло, якби виступ студентів відбувся напередодні того засідання ВР, яке вирішувало долю прем'єра, або, скажімо, 13 жовтня, коли парламент поновив свою роботу. До речі, цього дня УСС також планує акцію протесту. Швидше за все, це буде похід до парламенту з вимогою виконати його ж рішення дворічної давності — про референдум щодо довіри нинішньому складу ВР без збирання попередніх підписів виборців.

— Хвилинку. По-перше, щодо Закону про багатопартійні вибори. Його проект розробляється у Комісії по законодавству, у УСС мала б це знати. По-друге, хоча СУС не є ініціатором голодування-90, вона розташувалася на майдані... Чим, власне, відрізняється СУС від УСС, крім перестановки літер, звісно!

— На сьогодні тим, що УСС знаходиться в свідомій опозиції до нинішнього складу Верховної Ради, про що говорить і наша підтримка акції «Новій Україні — новий парламент». Тоді як СУС сповідує політику Конгресу національно-демократичних сил України, який, у свою чергу, орієнтується на владні структури. Моя ж думка така, що СУС просто потягнуло на свіже повітря. Принаймні, завершувати акцію дворічної давності таким чином ми і не уповноважували.

Сергій ВУСАТИЙ.

Київ.

ПЕНСІЙНА ЧЕХАРДА

Ми вже звикли до черг. У крамницях. Лікарнях. Касах. Всюди, де «так вольно дышит человек». І все ж, з'ясовується, навіть серед черг є свої «рекордсмени». Зайдіть у приймальні дні до районних відділів соцзабезпечення — переконаєтеся в гіркій правоті моїх слів: Вузькі коридори забиті немічними бабцями. Навіть пройти важко. Люди годинами чекають, щоб з'ясувати, чому така плутанина з виплатою пенсій.

Згідно з відомим законом та постановою пенсіонерам з 1 січня 1992 року встановлено мінімальний розмір пенсії — за січень-квітень по 884 купони, травень-червень — по 1600. Плюс виплата другої пенсії за грудень 1991 року.

З липня пенсія повинна була видаватися повністю перерахована, відповідно до Закону «Про пенсійне забезпечення» з врахуванням коефіцієнтів. На мій погляд, для виплати пенсій за період з січня по червень досить було скласти списки пенсіонерів, зазначивши мінімальну суму, і передати їх до відділень зв'язку та ощадних кас.

Районні відділи соцзабезпечення одержали розпорядження нараховувати подвійну пенсію, встановлену до 1 січня 1992 року, що значно ускладнило роботу виконавців: потрібно було скласти списки пенсіонерів, вказати подвоєну пенсію кожного з них.

За моїми даними, перерахунок пенсій з 1 липня 1992 року на Харківщині здійснюється згідно із статтею 19 Закону «Про пенсійне забезпечення» з обмеженням до трьох мінімальних пенсій, що суперечить закону. Адже в ньому чітко сказано (ст. 99): «Перерахунок пенсій, призначених за раніше діючим законодавством, здійснюється за документами, які є у пенсійній справі, із застосуванням статей 64—67 даного Закону».

Незрозуміло, на яких підставах люди, за плечима котрих 40—45 років трудового стажу, прирівнюються до тих, хто спромігся тільки на мінімальний трудовий стаж. Якщо закон настільки нечіткий, що припускає двозначне тлумачення статей 12 і 19, то народним депутатам, напевно, треба ввести до нього примітку: нарахування пенсії відповідно до ст. 19 здійснюється тим пенсіонерам, хто не має максимального трудового стажу. Це дуже важливо, тому що попереду новий обсяг робіт по перерахунку пенсій згідно з постановою Кабінету міністрів України № 395 за 20 липня 1992 року.

Микола ГУРЕНКО,
голова Української ради ветеранської організації «Останній воєнний призов».
Харків.

УКРАЇНСЬКЕ ТЕЛЕБАЧЕННЯ: КОЛИ ВИЙДЕМО В ЛЮДИ?

Зіновій КУЛИК, політичний оглядач УТ, призначений генеральним директором програм Українського телебачення.

З ним зустрівся наш кореспондент

— Колего, не відкрию нічого нового, якщо скажу, що сьогоднішній рівень телевізійних передач в Україні не може задовольнити ні громадськість, ні державні органи, ні фахівців. Що маємо робити?

— В основі проекту нової концепції організації мовлення на Українському телебаченні — прийнятий у більшості телекомпаній світу чіткий розподіл функцій і обов'язків між безпосередніми виробниками програмного продукту (творчо-виробничими об'єднаннями, редакціями, окремими творчими групами, кіностудіями, «незалежними» телестудіями тощо) і структурами, які «конструюють» програму даного каналу (чи кількох телеканалів), розробка основних його спрямувань (закупівля, обмін) передач, фільмів, координація ефірної діяльності каналів тощо.

Таким чином, виникають умови для дійсної незалежності між виробником передач (фільмів) і програмною структурою. А це створює реальну можливість справжньої вимогливості до якості передач і конкуренції між програмами за місце в ефірі. З іншого боку, програмні структури зобов'язані вести постійний пошук джерел надходження матеріалів для каналів УТ. Ми були провінційним телебаченням. Наші люди не набували досвіду за кордоном, як московські кореспонденти. Звідси й наші біди. Радикальний вихід, повторюю,— конкуренція програм. Тільки вона допоможе з провінційного телебачення зробити достойне.

— Які основні параметри УТ?

— Українське телебачення повинно мінімум у два рази збільшити обсяги передач і поширювати свою продукцію по 3-х загальнонаціональних каналах. (Для порівняння: сьогодні 1,5 канала). В Україні могла б поширюватися, відповідно до оплати або на паритетних засадах, об'єднана програма «Останкіно» і ТБ Росії.

Усі три канали національного телебачення знаходитимуться під патронажем Генеральної дирекції програм ТБ. Це дозволить забезпечити реалізацію одного з основних принципів багатоканального телебачення — міжпрограмної координації.

І звичайно ж, головна лінія — створення «індивідуального образу» кожного каналу, їх спеціалізація.

— Якщо спеціалізація, то, скажімо, яким ви бачите УТ-1?

— Канал УТ-1, перша загальнонаціональна програма, охоплює 93 відсотки території України. Фінансується державою. Загальний обсяг — 15 годин мовлення — повинен бути збільшений до 18 годин на добу.

УТ-1 — це в основному інформаційно-публіцистична програма. Вона забезпечує інформаційне «обслуговування» діяльності Президента і його адміністрації, Верховної Ради та Кабінету міністрів. УТ-1 здійснює трансляції усіх акцій (асамблей, форумів тощо) загальнодержавного характеру. І доповнюється показом фільмів, вистав, концертів, оригінальних програм мистецького і науково-пізнавального характеру, спортивними програмами.

В перспективі УТ-1 повинно транслюватись по технічних каналах, які сьогодні займає телепрограма «Останкіно».

Думаю, треба збільшити кількість інформаційних випусків на каналі УТ-1. Хоча б до 7 замість нинішніх 5 щоденно. І не за рахунок повторів матеріалів, а шляхом формування принципово нових тематичних спрямувань. Україна стала суверенною державою, але ми не маємо і, певне, не скоро матимемо кореспондентські пункти за рубежем. І УТ потерпає від дефіциту міжнародної відеоінформації. Тому пропонується з 1993 року щоденно ввести два 15-хвилинні випуски (в ранковому і вечірньому блоках новин) дайджестів відеоматеріалів Сі-ен-ен чи «Уорлднет — дайджест» (ЮСІА).

Підготовку випуску «УТН» о 16.00 віддати повністю облтелерадіооб'єднанням з почерговим їх виходом в ефір. Це створить для глядачів України постійну і широку панораму регіонального життя, а місцевим студіям дасть додатковий стимул для співпраці з УТ.

У підсумку інформаційні випуски на каналі УТ-1 мають зайняти не менше 15—20 відсотків загального щоденного мовлення.

— Що ви скажете з приводу публіцистичних та художніх передач?

— При висвітленні внутрішнього життя України треба давати точки зору різних соціальних груп і партій на ситуацію в республіці. І знов-таки, як і у випадку з інформаційним блоком, посилити ту частину громадсько-політичного мовлення, яка має широко висвітлювати теми: «Україна і світ», «Східна і західна діаспора» тощо. У зв'язку з цим має бути налагоджений регулярний обмін передачами і фільмами з телеорганізаціями інших держав, регулярне направлення туди наших груп (на взаємоприйнятній основі), поновлення практики проведення міжнародних телемостів тощо.

В художньому мовленні слід, на мою думку, вимогливіше ставитися до якості і зробити жорсткішим відбір передач для першого каналу УТ. Сюди має відбиратися лише найвагоміше, прем'єрне. Те ж саме стосується включення на УТ-1 спортивних репортажів.

Нам треба посилити динамізм каналу УТ-1, в першу чергу, шляхом скорочення обсягів окремих передач і ліквідації довжелезних «круглих столів». Аби суттєво посилити темпоритм програми УТ-1, варто повернутися до підготовки коротких монотемних передач, які б рівномірніше заповнювали канал УТ-1 протягом усього тижня.

— Зіновію Володимировичу, з усім сказаним можна погодитись. Але чи зможете ви забезпечити канали УТ продукцією необхідної кількості і якості?

— Ніде у світі немає телестанцій, чия програма грунтувалася б виключно на підготовлених власними силами передачах. Як правило, від 20 до 50 відсотків загального обсягу мовлення займають передачі або фільми зарубіжних продуцентів. Якщо УТ не звернеться до аналогічного джерела урізноманітнення і збагачення програм своїх каналів, то ми й надалі будемо постійно програвати битву за глядачів не лише «Останкіно» чи «РТР», а й різним «незалежним» комерційним каналам. Отже, треба вивільняти ефірний час для зарубіжних програм і фільмів, особливо — серіалів, дубльованих українською мовою.

В результаті цих та інших заходів має бути створений більш сучасний, європейського типу імідж каналу УТ-1 — провідної програми Українського телебачення. Це дозволить позбутися рис провінціалізму, в глухий кут якого ми потрапили не з своєї вини.

— А тепер, будь ласка, детальніше про канал УТ-2.

— Основне його спрямування — художньо-освітнє. Саме тут найдоцільніше застосувати блочний метод підготовки і формування одним ТВО багатокомпонентних кількагодинних програм зі своїм наскрізним ведучим. Аналогічний принцип телевечорів можна запропонувати готувати й найміцнішим облтелерадіооб'єднанням — Львівському, Одеському, Харківському, Донецькому, Дніпропетровському, студії «Укртелефільм», творчим спілкам України. Тут же можуть бути й обмінні телевечори студій країн СНД та деяких телекомпаній інших держав. Тут будуть і добірки передач для національних меншин України.

Об'єднуючим фактором усіх цих та інших блоків має стати ідея національного відродження.

Темпоритм програми УТ-2 свідомо відрізнятиметься від УТ-1 деякою уповільненістю програмного перебігу, що має налаштовувати глядача на спокійний лад сприйняття екранного цілого. Крім цього, в окреслених відрізках часу, УТ-2 повинен стати трибуною політичної опозиції (парламентських фракцій та офіційно зареєстрованих партій і рухів), а також надавати можливість оприлюднити свою позицію відомим громадським діячам, нестандартно мислячим вченим і практикам усіх галузей науки і техніки.

Інформаційні програми УТ-2 повинні робити виразний акцент на показі новин науки і культури, бізнесу, національного олімпійського руху.

— Отже, кожен канал матиме свою відмінність. В тому числі й УТ-3?

— Поки що — це канал телевізійного мовлення на Київ і Київську область, що частково фінансується з державного бюджету. Тут виходять також передачі 4-ї освітньої програми ЦТ і комерційної студії «Тет-а-тет». Є пропозиція про перетворення цього каналу в загальнонаціональний. Спеціалізація — «вікно у світ» плюс всебічне висвітлення життя столиці України — Києва.

Враховуючи дефіцит державного бюджету, пропонується організувати фінансування цього каналу за участю вітчизняного і зарубіжного приватного капіталу. Під реалізацію цієї ідеї уже сьогодні отримано ліцензії на право трансляції по УТ-3 програм деяких зарубіжних телекомпаній. Завершуються переговори з телефірмами США, Канади, Франції, Італії про отримання від них для каналу УТ-3 художніх і документальних фільмів, серіалів, шоу-програм, а також рекламних матеріалів. Опрацьований технічний проект подачі цієї програми на Харків, Донецьк, Дніпропетровськ, Вінницю, Львів. При перерозподілі технічних каналів телебачення цю програму можна буде приймати в усіх обласних центрах і великих містах України.

— Про телебачення багато зараз пишуть, критикують. І всі хочуть мати своє місце на екрані. Як ви думаєте регулювати стосунки УТ-3 державними органами, партіями і громадськими організаціями?

— Вважаю, координатором міг би стати громадський орган — тимчасова програмно-адміністративна рада по телебаченню і радіомовленню. Хай би до її складу ввійшли представники партій і рухів, відомі діячі науки і культури, фахівці телебачення і радіо. Створення такого органу могло б послужити стабілізуючим фактором у наш непростий час.

— Отже, як кажуть, що було — бачили, що буде — побачимо. Успіхів вам. Ми, глядачі, в цьому зацікавлені.

ВІКНО У СВІТ

Перші враження про експеримент з УТ-3. Думка небайдужих глядачів

Спочатку зачарувала якість зображення. І кольори. Душа і зір спочивали...

Далі — незвична для нашого телебачення фігура — ведучий дня. Не диктор з добре змодульованими, байдужими інтонаціями, не журналіст, що веде одну програму, свою, — а саме презентатор каналу. Те, що Станіславський називав у деяких своїх постановках «Людина від театру». Молоді хлопці, дівчина в окулярах — трохи збентежені, в якісь моменти й розгублені, але природні... Незаштамповані. Вправність прийде. Залишилася б безпосередність. Хоча другого дня програму вів досвідчений журналіст, добре відомий політичний оглядач Сергій Куций, автор пам'ятних «Тижнів». З новим для себе амплуа впорався дуже непогано. Успіхів йому і в цьому!

Якщо спробувати створити образ «того світу» з телематеріалу, який потрапляє на наші малі екрани, то зміст більшості з них можна звести до трьох слів: «стрілянина, крики, матюки». Ну, ще «метал» та «реп», від яких «балдять» наші діти, а у нас, дорослих, «дах їде». Але в ці три дні ми побачили Америку, яка створює дивовижно мудрі комп'ютери (підлітків, кажуть, не можна було за вуха відтягти від екранів), дбайливо береже природу («і чужому научайтесь!»), плекає свою музичну культуру, справжню, не «реп-ану» — отой талановитий невичерпний джаз. Що ми про нього знали, крім того, що це «музика товстих»? Півдесятка імен, кілька платівок. А нам пропонують телеантологію! Доки преса вправлялась — хто дошкульніше скубоне наше Українське телебачення, доки народні депутати казали з трибуни, що «треба щось зробити з УТ», група творчих працівників телебачення працювала над УТ-3. Майбутнім, за їхнім задумом, третім незалежним каналом. Незалежним фінансово, незаангажованим політично, бо кожна точка зору матиме право доступу в його ефір.

Поки що, на стадії експерименту, УТ-3 працює увечері на другому російському каналі. Робить свою добру справу, відсікаючи нас від націонал-шовіністичної облуди, яка пустила на телебаченні Росії глибокі корені. В здоровій конкуренції випереджає російські інформаційні служби (поки що два випуски новин на УТ-3, але прекрасних!). До речі, більшість зарубіжних відеоматеріалів дубльовано українською мовою... Надалі ж усі зарубіжні надходження озвучуватимуться тільки в такий спосіб. Один з народних депутатів України сказав якось: «Якби ми купили отих «Багатих» і Маріанна говорила українською мовою, то через півроку ніхто б не висував гасла «російській мові — статус державної на Україні». В цьому твердженні щось є, і автори УТ-3 це розуміють. Як і багато іншого... Дай Боже!

Ігор ДЕРКАЧ,
Юрій ЗБІТНЄВ,
народні депутати України.

РЯДКИ З ЛИСТІВ

Історичний досвід дає змогу зробити висновок, що політична активність населення зростає в часи національно-визвольного руху. А щоб не допустити приходу диктатури та забезпечити подальший розвиток демократії, необхідно терміново прийняти новий закон про вибори в Україні.

Микола ТВЕРДОХЛІБ, кандидат технічних наук.
Кременчук.

Роблю висновок, що нашому урядові не вистачає мудрості вчитися на чужих помилках. Та це й не дивно, бо відчувається вплив багатовікового колоніального гноблення, фізичного й духовного знищення, добору кадрів не за розумовими здібностями, а за анкетними даними і здатністю пристосовуватися до начальства.

Степан ПАШКІВСЬКИЙ.
Іллінці Вінницької області.

Треба, щоб усі ті, хто привіз з-за кордону машини, сплатили їх вартість державі. Адже куплені вони на гроші, зароблені в інших країнах за продаж товарів, відібраних у народу України. Тому вони і їздять на «Тойотах», а люди не можуть купити шкарпеток, чобіт і багато іншого.

Дмитро П'ЯСЕЦЬКИЙ.
Тернопіль.

Україна тепер, як той чоботар, у якого купа дітей і всі голі, босі і голодні, а він день і ніч шиє чоботи, продає їх і віддає борги. Потрібно бути господарем у своєму домі, взути, одягнути й нагодувати свій народ, чого б це не коштувало нам, а вже потім залишки продавати за кордон. У нас усе навпаки, і про народ не дбає ніхто.

Василь КАРКАЧ, інвалід, ветеран Великої Вітчизняної війни та праці.
Запоріжжя.

У всьому світі добро чинять для знедолених, а в нас в Україні навпаки — для тих, хто живе в хоромах та катається як сир в маслі. Це їм і гуманітарна допомога, і безплатні поїздки за кордон та інші блага.

Я. НОВАК.
Коломия Івано-Франківської області.

Дайджест

ОСТАННІ ПРИЖИТТЄВІ ЗНІМКИ ВОЖДЯ

Живим трупом був Володимир Ілліч Ленін з часу першого апоплексичного удару з втратою мови й правобічним паралічем, що стався 26 травня 1922 року (невдовзі після обрання Сталіна генеральним секретарем), до його смерті 21 січня 1924 року. Про це свідчать і фотографії, які до останнього часу зберігалися в Москві у суворій таємниці: період страждання від хвороби протягом останніх 20-ти місяців життя, коли сестра Марія доглядала за ним, а дружина Надія вчила знову говорити, не повинен був затьмарити образ того чоловіка, який заснував Радянську державу і понад чотири роки керував нею. Його наступник Сталін створив культ Леніна задля узаконення культу власного, почавши з того, що тіло Леніна було виставлене в мавзолеї.

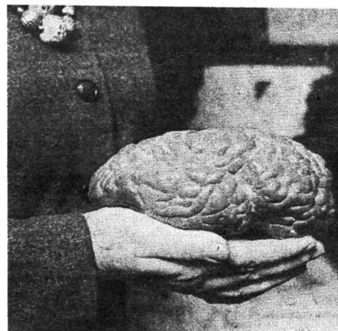
Сталін ізолював помираючого від навколишнього світу на підмосковній дачі в Горках. Він боявся уривчастих слів і жестів паралізованого, який 5 березня 1923 року порвав із Сталіним усі стосунки (після чого послідував новий удар).

Західні біографи Леніна припускають, що Сталін сприяв кончині Леніна з допомогою медиків (вдаючись навіть до отрути) і ведучи психотерор проти його дружини. Сам Ленін боявся лікарів (зважаючи саме на отруту). Тепер у Москві розсекречено й зліпок із вкрай склерозного і всохлого мозку. Лікар Леніна Розанов був вражений, що «він з таким мозком взагалі зміг ще так довго прожити».

* * *

На знімках: Ленін у жовтні 1923 р.; хворий Ленін із сестрою Марією та одним з лікарів у серпні 1923 р.; тіло вождя в мавзолеї; зліпок з мозку Леніна.

Текст і фото з німецького журналу «Шпігель».

Abdruck von Lenins Hirn

У НАЦІОНАЛЬНОМУ БАНКУ

НАЦІОНАЛЬНИМ БАНКОМ УКРАЇНИ 10 ЖОВТНЯ 1992 РОКУ ВСТАНОВЛЮЄТЬСЯ КУРС КАРБОВАНЦЯ І КУПОНА ДО ІНОЗЕМНИХ ВАЛЮТ

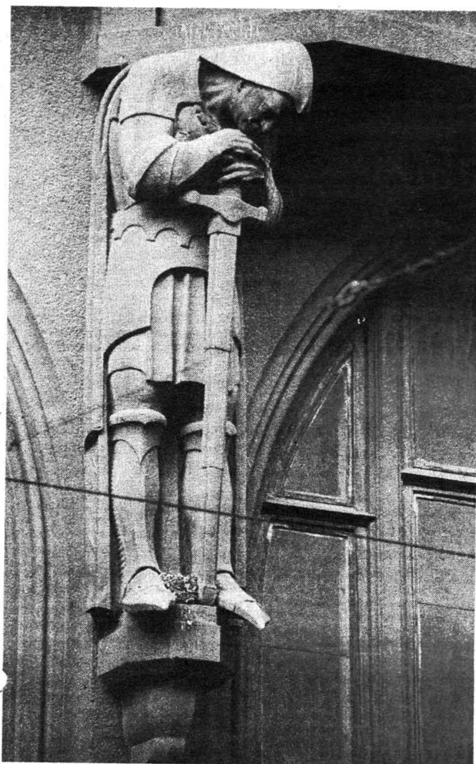
1 австралійський долар	240.18
1 австрійський шилінг	33.42
1 англійський фунт стерлінгів	565.46
10 бельгійських франків	113.03
1 німецька марка	227.91
1 голландський гульден	202.42
1 датська крона	58.86
100 італійських лір	25.38
1 канадський долар	267.88
1 норвезька крона	55.89
1 долар США	334.00
1 фінська марка	71.87
1 французький франк	67.24
1 шведська крона	60.25
1 швейцарський франк	257.82
10 японських ієн	27.67
1 екю	443,39
10 іспанських песет	32.90
10 грецьких драхм	17.58
1 ірландський фунт	613.56
1 ісландська крона	6.11
1 кувейтський динар	1138.53
10 ліванських фунтів	1.30
10 португальських ескудо	26.46
1 сингапурський долар	209.85
10 турецьких лір	0 46
1 естонська крона	28.48
1 долар США по розрахунках із Індією в 1992 році	

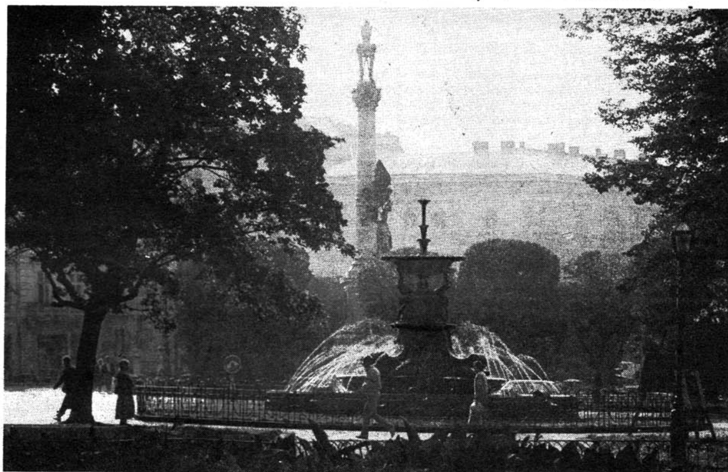
Курс карбованця і купона за 1 долар США на валютній біржі при Національному банку України 6 жовтня 1992 року становив 450.00.

Валютний коефіцієнт купона до карбованця під час здійснення неторговельних операцій складає 1,0.

ГОЛОВНЕ ВАЛЮТНО-ЕКОНОМІЧНЕ УПРАВЛІННЯ.

КАМІННА СОНАТА

Душа якого поета не здригнеться від світлого болю й ніжності, зачувши оте магічне й чаклунське слово «Львів». Край, де назирці ходять за тобою кам'яні леви-філософи, де глиняні маскарони зирять огнистими очима гайдамаки, де сумне гіпсове звірятко при вечірньому освітленні відкидає тінь трепетної казково голубої лисиці, де вітражі дарують вам квіти дивовижної краси й гармонії, а атланти і каріатиди на своїх спинах тримають — ні, не колони та вежі — весь небозвід людської душі.

Музика каменю, музика пам'яті, музика історії...

Хто має душу, той почує стародавню мову львівських кам'яниць, храмів, вузьких переходів, вишуканих залізних брам, призначення котрих не закривати — відкривати глибини вічності.

Тут у кожної церковки й костьолу — свій накрапайчик і свій туманець. У кожної кав'яреньки — свій каганець, на вогник якого поспішають гордовито-чарівні панночки і вродливі ставні паничі. Ікебани срібних фонтанів зблискують живою росою, а клени й тополі обсипають перехожих тихим осіннім падолистом.

А ще — там літають кольорові дощі й пахне найліпшою в світі кавою. І там живуть мої друзі, за якими я нестерпно скучаю, бо львів'янин може покинути Львів, та Львів ніколи не полишає своїх дітей.

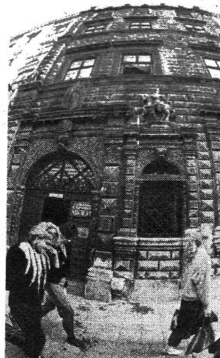
Зараз у Львові осінь. Знову тривожна. Завжди прекрасна. Вона пропливає містом, піднявши золоті вітрила кленів. Я добре знаю, які у Львова клопоти й проблеми, болі та тривоги. Але сьогодні хочеться думати не про них. Просто подивитися й послухати прекрасну осінню камінну сонату й подумати про вічне і про незнищенне. Про те, що завжди з нами.

О, Львів! Боже мій, Львів!

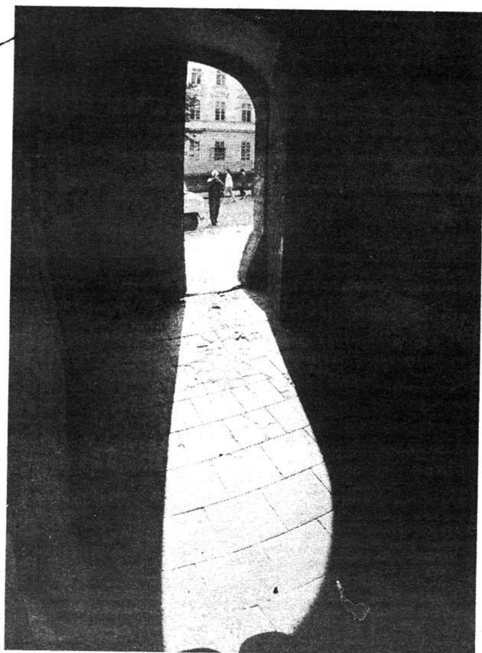
Наталя ДЗЮБЕНКО.

Фото Володимира ФАЛІНА.

Експрес-інформація

ЛИСТ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ВРУЧИВ

Надзвичайний і Повноважний Посол України в США О. Білорус 8 жовтня в Білому домі Президентові США Дж. Бушу. У листі порушуються питання українсько-американського співробітництва в галузі ядерного роззброєння та надання Україні відповідної фінансової допомоги з боку Сполучених Штатів Америки.

У ході розмови, що її О. Білорус мав зі спеціальним помічником Президента з питань національної безпеки Е. Хьюїтом, відбувся обмін думками з актуальних питань двосторонніх відносин.

НАСТУПНА — ЮВІЛЕЙНА

Нарада глав держав і урядів СНД закінчилася учора в столиці Киргизстану Бішкеку. У ній взяли участь керівники 10 держав і урядів співдружності: Вірменії, Білорусі, Казахстану, Киргизстану, Молдови, Росії, Таджикистану, Туркменистану, Узбекистану і України. Делегації Грузії та Азербайджану були присутні як спостерігачі.

Президенти й прем'єри обговорили й підписали кілька важливих документів. Серед них угоди про зближення господарського законодавства держав — учасниць співдружності, про створення міждержавної телерадіокомпанії, про взаємне визнання прав і регулювання відносин власності, про співробітництво для забезпечення стабільності зовнішніх кордонів республік СНД та інші. Як повідомляється, наступна зустріч у верхах відбудеться 4 грудня в Мінську — в річницю утворення співдружності.

І МИРЯТЬСЯ, І Б'ЮТЬСЯ

Сепаратну угоду про перемир'я підписали сербська й хорватська сторони в Боснії і Герцеговині. Мусульманська громада висловила намір продовжувати бойові дії проти сербів. Одночасно її представники залишили мирні переговори в Женеві. Зокрема, на знак протесту проти захвату сербами міста Босански-Брод. У кризових районах республіки тривають бої. Водночас надійшло повідомлення, що ООН починає переправляти до Боснії і Герцеговини додаткові контингенти для охорони надзвичайної гуманітарної допомоги та забезпечення збільшення її поставок.

НАВКОЛО СУХУМІ — ПРОТИТАНКОВІ РОВИ

Продовжуються артилерійські і танкові перестрілки грузинські й абхазькі сили у Північній Абхазії. Проте очікуваного штурму абхазами міста Сухумі, про що заявляла грузинська сторона, поки що не відбулося. Грузини зводять навколо абхазької столиці оборонні укріплення і копають протитанкові рови. Цивільне населення Сухумі масово втікає з міста.

У той же час Президент Росії Єльцин повідомив, що голова Держради Грузії Шеварднадзе і лідер абхазів Ардзинба погодилися провести з ним 13 жовтня зустріч на військовому кораблі у водах поблизу Сухумі.

Водночас перший міжнародний конгрес абхазів, що проходив у місті Гудауті, звернувся до ООН з проханням визнати незалежність Абхазії. Делегати закликали світове товариство «припинити геноцид абхазького народу».

НАФТА ЯК ПОЛІТИЧНИЙ ЧИННИК

Вимога Росії про попередню оплату поставок нафти в Литву є спробою чинити політичний тиск на республіку, заявив литовський прем'єр-міністр Абішала. Він сподівається, що це спірне питання нарешті буде розв'язане під час переговорів з виконуючим обов'язки глави російського уряду Гайдаром у понеділок. Абішала також додав, що на порозі зими становище з паливом у Литві залишається напруженим.

ПОМЕР ВІД РАКУ

видатний німецький політик, колишній федеральний канцлер ФРН, почесний голова Соціалістичного інтернаціоналу В. Брандт. Йому було 78 років. За часів «холодної війни» Брандт виступав за зближення двох німецьких держав, налагодження співробітництва зі східноєвропейськими країнами. Брандта також вважають одним з основоположників політики розрядки. У 1971 році йому присудили Нобелівську премію миру.

НАКЛАСТИ ВЕТО

на схвалений американським конгресом законопроект про посилення економічної блокади Куби закликала Президента Буша Комісія Європейських співтовариств. За словами представника КЄС, Європейське співтовариство розцінює схвалення такого законопроекту як порушення міжнародних норм і суверенітету незалежної держави. Країни ЄС залишають за собою право заборонити філіалам американських компаній, розташованим на їхній території, брати участь в ембарго проти Куби. За підрахунками спеціалістів, з 600 мільйонів доларів щорічного товарообороту між Західною Європою і Кубою 500 мільйонів припадають на філіали компаній США.

ГОРБАЧОВ ОБИРАЄ ТЮРМУ

«Я скоріше піду в тюрму, ніж виступлю як свідок у «справі КПРС», яку нині розглядає Конституційний суд Росії». Так заявив колишній радянський президент Горбачов на сходах перед будинком свого фонду, оточеного міліцією. Як відомо, напередодні Президент Єльцин віддав розпорядження передати згадану будівлю новоствореній Російській фінансовій академії. Горбачов сказав, що чинне законодавство дозволяє свідкам не з'являтися до суду.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

Подія тижня: коментар спецкора відділу міжнародної інформації

«Мені не варто було приїжджати...»

Смертоносний вихор війни дедалі сильніше закручується на Кавказі. Розвиток подій, які відбувалися протягом останніх днів, дає право говорити про можливість тривалого і багатостороннього протистояння у цьому регіоні. Ще не знайдено розв'язання у вірмено-азербайджанському конфлікті, а вже розгорнуто військові дії в Грузії, неспокійно в Чечні, тривожно в Кабардино-Балкарії.

Зокрема, особливо складна ситуація в Абхазії. Як не дивно, усі, хто безпосередньо чи побічно бере участь у цьому конфлікті, заявляють про своє прагнення до миру, але не забувають і про військовий бік справи.

Після втрати Гагри, Гантіаді і Леселідзе грузинська сторона прагне реваншу. Держрада республіки оголосила мобілізацію резервістів. У Сухумі прибувають нові збройні загони і техніка грузин. Тбіліський авіаційний завод випустив 15 літаків СУ-25, які теж переправлено до абхазької столиці. На підступах до міста копають оборонні рови. За словами члена Держради країни Іоселіані, для захисту Сухумі сформовано перші загони бійців із Сванетії. Грузинські військові звинувачують абхазів у намірах атакувати місто і водночас створюють плацдарм для свого наступу на населені пункти, контрольовані противником. Треба зазначити, що Тбілісі також усіма силами намагається привернути увагу світової громадськості до ситуації, яка склалася в Абхазії.

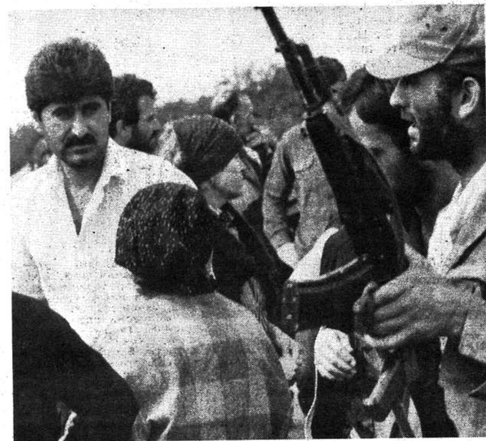
Абхазька сторона, в свою чергу, перегруповує сили. Як стало відомо з неофіційних джерел, абхази знову одержали підкріплення бронемашинами. Третя сила, яка постачає їм військову техніку, залишається невідома. Можна тільки здогадуватися, що танки і БМП «пливуть» не інакше, як з «військового гирла Росії». Тому не дивно, що керівництво Грузії вирішило націоналізувати майно російської армії, яке розташоване на території республіки. У відповідь російські військові інтенсивно вивозять з території країни своє «добро».

Треба зауважити, що деякі західні аналітики стверджують: Росія, маючи на меті зберегти свій вплив на Кавказі, справді «приклала руку» до роздмухування багаття в регіоні. Пояснюють вони це старим правилом, яке не раз уже спрацьовувало у прихильників збереження імперій — «Розділяй і владарюй». Однак ця думка є дуже сумнівною. Адже російські політики розуміють: війна і сепаратизм може легко охопити південь Росії. Антиросійські настрої в Тбілісі також підігріваються повідомленням грузинських властей, що, «керуючись рішенням парламенту Росії щодо Абхазії, в зону протистояння прибули «вічні шукачі своїх інтересів» — козаки, які воювали у Придністров'ї.

Реальних механізмів виходу з кризи поки що не знайдено. Можливо, позитивний імпульс дасть зустріч у Бішкеку. Ще до початку наради грузинські представники звертались до лідерів деяких країн СНД з проханням обговорити це питання. Та все ж, на мою думку, дорога до стабілізації не може обминути миротворчі механізми, вироблені світовим співтовариством і які могли б бути застосовані за взаємною згодою лідерів Грузії та Абхазії. Чи не найважливішою проблемою, котра впливає на взаємини сторін, що протистоять, є те, що в Абхазії не визнають республіканське керівництво на чолі із Шеварднадзе, вважаючи його незаконним. З погляду на це, а також неприйняття режиму військових, що захопили владу в Тбілісі, іншою частиною населення Грузії можна прогнозувати нереальність запланованих на 11 жовтня парламентських виборів у республіці. Тож підтверджуються гіркі слова Едуарда Шеварднадзе, висловлені в інтерв'ю кореспондентові газети «Індепендент»: «Мені не варто було приїжджати...»

Тарас ПЕТРІВ.

На знімку: заложником військових часто є мирне населення.

В РОЛІ ПОТЕРПІЛИХ — КОМЕРСАНТИ

Проблеми

Вихід Литви 1 жовтня з карбованцевої зони став причиною багатьох проблем для промисловців та комерсантів республіки. І перш за все через те, що повністю розладналася система взаємних розрахунків з країнами СНД.

Уряд Литви та Литовський банк схвалили рішення повернути назад усі карбованцеві перекази, що надійшли на рахунки литовських фірм з-за меж республіки після 21 вересня. Тепер уже відомо, що для деяких комерційних структур це обернулося мільйонними збитками. Члени правління Литовського банку визнають помилку, але разом з тим зазначають, що завчасно повідомити про цю акцію не було можливості.

Про рішення керівництва країни перейти на тимчасові гроші банк знав уже 10 вересня. Проте без відома уряду він не міг обнародувати цієї інформації. Це також не було зроблено, щоб запобігти напливу карбованців до Литви. Бо, скажімо, Україна й Білорусь лише останнім часом, здійснюючи кредитну емісію, перевели в республіку відповідно вісім і три мільярди карбованців.

Правління Литовського банку повідомило, що договори про взаємні розрахунки з основними східними партнерами Литви — Росією, Україною та Білоруссю — поки що не підписано, але робота в цьому напрямі вже ведеться. Президент асоціації комерційних банків Литви А. Бальквявічюс наголосив: взаєморозрахунки ускладнюються ще й тому, що деякі республіки колишнього СРСР вже мають свої тимчасові гроші. І все-таки цей крок був неминучим, підкреслив він. Тому що ледь не основною умовою отримання кредиту від Міжнародного валютного фонду був вихід з карбованцевої зони. Але незадоволення комерсантів діями уряду цілком зрозуміле. Бо, наприклад, у сусідній Латвії про обмін карбованців на тимчасові гроші повідомили майже за два тижні до реформи.

Микола СТАНОВИЧ.
Вільнюс.

Нотатки оглядача

Свято закінчилося, час мити посуд

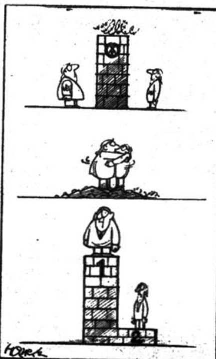
Як співається у пісні: це було недавно, це було давно... Справді, ще свіжі у пам'яті танці щасливих німців на берлінській стіні, безплатне пиво у західнонімецьких барах для усіх бажаючих з НДР, а головне — відчуття єдиної сім'ї. А з іншого боку — вже два роки минуло від державного об'єднання Німеччини.

Як же дивляться на неї у світі? Однозначно! Ще порівняно недавно «пересічна» країна, дехто з союзників якої роздумував, чи пускати її до західноєвропейських структур, нинішня Німеччина — об'єднана, сильна економічно, стабільна політично, повністю відіграє роль одного з лідерів на континенті. Мало того, де-факто перетворюється на супердержаву, що дозволяє собі розмовляти на рівних з будь-яким опонентом.

Проте, як відомо, доля держави складається з долі її громадян. А вони далеко не всі готові поринути у радісний настрій. Коментуючи ситуацію, газета «Монд» пише: «Після того, як минула ейфорія знову здобутої свободи, жителі Східної Німеччини, які дружно голосували за Коля у січні 1991 року, відчувають себе дедалі більше обдуреними урядом, який дає свободу жорстоким законам ринку: зростає безробіття, і, незважаючи на грошові ін'єкції у східні землі ФРН, незадоволення їх жителів нинішньою ситуацією отруює атмосферу в усій країні».

Ситуація справді сумна: наступного року безробіття на сході країни сягне 20 відсотків; пошуками квартири у цьому регіоні зайнято близько півмільйона чоловік; розвалилася стара система соціальних послуг з практично безплатними дитячими садками, школами, лікувальними закладами.

Трагічним для східних німців — «оссі» (західних кличуть «вессі») став демонтаж духовних цінностей соціалізму. Багато хто не хоче примиритися з тим, що їхню колишню батьківщину — НДР огульно вважають неправовою; у душах панує туга за надійністю майбутнього (бодай бідного), яку забезпечував соціалізм. І хай такий «оссі» сьогодні живе краще, ніж за часів Хонеккера (навіть будучи безробітним), зламати в собі стереотип «господаря власної країни» він неспроможний.

От і виникає заздрість, а часто і озлоблення проти «вессі», які їздять на «мерседесах», відпочивають на Гавайях і приймають гостей у власних шикарних віллах.

Звичайно, у житті все не так просто. «Оссі» одержать від «вессі» лише цього року (по різних каналах) 130 мільярдів марок, а світле майбутнє колишній НДР Бонн обіцяє десь через десять років. Але ж роки й роки ще треба прожити. І, звичайно, західні й східні німці зроблять це на різному рівні. Ситуацію дотепно прокоментував на пропонованому малюнку карикатурист журналу «Шпігель». Довго з сумом стояли західні й східні німці по різні боки берлінської стіни; згодом вона впала і співвітчизники радісно обнялися; проте згодом виріс своєрідний п'єдестал, перше місце на якому зайняли «вессі». «Оссі» — на другому місці, але воно далеко відстоїть від першого.

Отже, запитання: чи об'єдналася Німеччина, звучить аж ніяк не риторично. Одна справа — об'єднання політичне, а зовсім інша — економічне, соціальне, психологічне. Тут ще — працювати й працювати. Педантично, наполегливо, засукавши рукави. Втім, німці це добре вміють. Свято закінчилося, час мити посуд — гласить їх прислів'я. І всі у світі перекопані: таки помиють! Не побивши при цьому тарілки — не потрощивши людські долі.

Володимир САВЦОВ,
спеціальний кореспондент «Голосу України»

Бонн — Берлін — Київ.

Панорама

КОМУ ДІСТАНЕТЬСЯ ПРЕМІЯ МИРУ?

Норвезький Нобелівський комітет стортингу (парламенту) практично завершив роботу з відбору кандидатів у лауреати Нобелівської премії миру за 1992 рік.

Як повідомив секретар комітету й директор Нобелівського інституту Гейр Люндестад, цього року надійшло 125 пропозицій від різних організацій та осіб. Це багато більше, ніж рік тому. У списках комітету — також 27 громадських рухів та організацій. Серед персональних претендентів він назвав, зокрема, кандидатури Нельсона Мандели, Вацлава Гавела, Гельмута Коля, Бориса Єльцина, Сайруса Венса, Фредеріка де Клерка, Хав'єра Переса де Куельяра та Ганса-Дітріха Геншера.

За словами Г. Люндестада, діяльність багатьох кандидатів пов'язана «з актуальними політичними перетвореннями, які з часом не в усіх регіонах виявилися позитивними». Своє рішення Норвезький Нобелівський комітет повідомить 16 жовтня. Церемонія вручення премії відбудеться в урочистій обстановці в Актовому залі столичної ратуші 10 грудня, в річницю смерті Альфреда Нобеля.

Нагадаю, що в 1991 році Нобелівську премію миру вручили Аун Сан Су Чжи — відомій правозахисниці з М'янми, а роком раніше — Михайлу Горбачову.

Валерій ЛОСКУТОВ.

Осло.

Проекти та закони

Ісламізацію не передбачено

Проект Конституції Республіки Узбекистан опубліковано в місцевій пресі

Він передбачає створення в Узбекистані держави з президентською формою правління. Згідно з проектом, парламент республіки буде однопалатним, постійно діючим, що налічуватиме 150 депутатів. Проект Основного Закону передбачає подальшу секуляризацію суспільства — жодна релігія не може бути офіційною релігією держави.

Деякі джерела твердять, що опозиційна партія «Ерк» теж має свій варіант проекту Конституції, але він поки що не опублікований.

У республіканських засобах масової інформації почалося обговорення проекту програми. Та коли нову Конституцію буде прийнято, досі не зрозуміло. Початок роботи сесії Верховної Ради Узбекистану теж поки невідомий. До речі, вищий законодавчий орган республіки за проектом іменуватиметься Олій Мажліс.

З прийняттям нової Конституції теперішня Верховна Рада має припинити своє існування. Така перспектива навряд чи втішить тих, хто сьогодні має депутатські мандати. А таких чимало — понад 500 чоловік. У разі, якщо парламент відмовиться прийняти новий Основний Закон, Президент може піти на крайній захід: скористатися своїм правом розпустити теперішню Верховну Раду.

Зульфія РАСУЛІ.

Ташкент.

ЩЕ ОДНА ПАРТІЯ. АЛЕ ЯКА!

У сусідів

У Мінську відбувся установчий з'їзд нової партії — Білоруського науково-виробничого конгресу (БНВК). Інтерес до цієї події заздалегідь підігрівався тим фактом, що створити БНВК зібралися, по суті, всі керівники республіканських виробництв. Серед ініціаторів — директор МАЗу Лавринович, директор «Горизонта» Санчуковський, віце-президент Білоруської інженерної технологічної академії Колешко, інші відомі в республіці керівники заводів і фабрик.

Кілька слів про цілі й завдання партії. БНВК категорично відкидає ідею класової боротьби, а отже, й диктатуру будь-якого класу. Політична філософія партії полягає в додержанні принципів загальної декларації прав людини, згідно з якою держави мають служити громадянину, а не навпаки. В плані державного устрою «промислові генерали» виступають за введення в республіці інституту президентства. А що стосується передачі землі в приватну власність, то за нинішніх умов вони вважають це передчасним. Також заявлено, що партія хоча й підтримує суверенність Білорусі, але виступає за збереження єдиного економічного простору.

Отже, на політичну арену виходить могутня організація практиків-прагматиків, які чітко усвідомлюють свої цілі та способи їх досягнення. Скоріше за все у БНВК з'являться два політичні сподвижники — Об'єднана аграрно-демократична партія Білорусі, яка зібрала у своїх лавах в основному колгоспно-радгоспну керівну верхівку, та Партія народної згоди. Їхні лідери Шарецький та Карпенко були присутніми на з'їзді й уже висловилися за підтримку лінії БНВК.

Віктор ХОРОШКО.

Мінськ.

Власкори повідомляють

Кишинів

ДРУЖБА ДРУЖБОЮ, АЛЕ ГРОШІ ВПЕРЕД?

Румунські студенти, які навчаються у вузах Молдови, висловили протест урядові республіки у зв'язку з умовами, що не дають їм можливості продовжувати тут навчання.

Річ у тім, що керівництво Молдови обіцяло юнакам та дівчатам, котрі приїхали на навчання до Кишинева, 180 стипендій, які їм так і не сплатили. Крім того, студентам з братської країни висунули умову — внести за рік навчання шість-вісім тисяч карбованців залежно від навчального закладу. Підставою для таких жорстких заходів послужив договір між однією комерційною організацією Румунії та молдовськими вузами.

У зверненні до уряду Молдови молоді румунські громадяни висловили прохання скасувати для них мито на навчання. Інакше вони будуть змушені повернутися додому.

Світлана ЧАЛА.

Фотофакт

ДУЖЕ НЕЗВИЧАЙНЕ ХОБІ

у шістнадцятирічного швейцарця Рето Кустера. Він захоплюється... павуками. Напевне, для того, щоб було зручніше за ними спостерігати, він «поселив» їх у себе в кімнаті. Аж 20 різних видів! Цікаво, а як батьки, разом з якими живе Рето, ставляться до сусідства з «павучим гуртожитком»?

Фото Кейстон — ІТАР — ТАРС.

Справи кримінальні

А «ФОФАН» І «МАНІОК» ЗНИКЛИ

Найбільшу за останній час партію наркотиків перехопила нещодавно поліція Ріо-де-Жанейро. В ході операції, проведеної уночі в одному з кварталів бідняцького району Морру-да Мінейра, конфісковано 1,5 тонни маріхуани.

Весь місяць поліцейські департаменту з боротьби з наркотиками вистежували банду, яка регулярно одержувала крупні партії «зілля» з різних районів Бразилії. Напередодні поліції стало відомо, що черговий «товар» прибуде з північно-східного штату Пернамбуку. В ході операції між поліцією і контрабандистами зчинилася перестрілка. В бучі торговцям наркотиками вдалося зникнути.

На захопленому складі крім 70 мішків маріхуани виявлено бойову зброю, автомати «Узі» ізраїльського виробництва, патрони та інші боєприпаси. Єдине, що вдалося дізнатися поліції про банду, це те, що у її верховодів оригінальні клички — «Фофан» і «Жозе Маніок».

Андрій КУРГУЗОВ.

Бразилія.

ВІД ЗАГИБЕЛІ ВРЯТУВАЛА... ЖАДНІСТЬ

Отакої!

«Де відвага, там і перемога». Мабуть, ця приказка надихнула замбійця Лоуренца Хілла спробувати посціплюватися зблизька з левами в зоопарку міста Ндола.

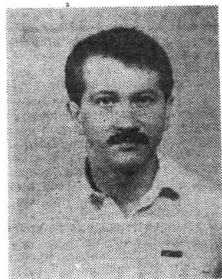
Судячи з усього, таким чином безрозсудливий батько хотів підняти на недосяжну висоту свій авторитет в очах дітей. Покладаючись на добродушний настрій розморенного спекою царя звірів, він переліз через загорожу і сміливо просунув руку між грат клітки з приманкою — смаженою сосискою. Лев з неохотою підійшов до людини і взяв запропоновану їжу.

Одначе радості дітей Лоуренс почути не встиг, бо цариця, що здавалося мирно дрімала в кутку клітки, повела себе інакше, ніж глава сімейства. Одним стрибком вона дісталася хороброго відвідувача, намертво вп'ялася в його руку і спробувала затягнути скам'янілого від страху Хілла в середину клітки. Тільки оперативні дії співробітників зоопарку, які використали водомети, врятували від загибелі намічену левицею жертву. Замбійця доставили в лікарню, де медики надали йому необхідну допомогу.

Володимир ЗБАРАЦЬКИЙ.

Лусака.

З ЧОГО ПОЧ

Викладені нижче міркування належать не тільки мені. Вони є результатом спільної праці, роздумів, суперечок багатьох фахівців-учених, господарників, депутатів і не депутатів, представників нових господарських структур, просто людей із здоровим, розсудливим глуздом. На щастя, їх не бракує нашій молодій державі.

НЕ ДИВУЙТЕСЬ назві статті. Погодьтесь, що нам, по суті, доведеться з самого початку тільки починати реформи — серйозні, погоджені, виважені, без шоку і соціальних потрясінь. Але для того, щоб зрозуміти і пройнятись необхідністю прийняття тих чи інших кроків, не обійтись без аналізу причин стану глибокої економічної кризи, в якій опинилась Україна, грубих прорахунків і помилок. І робиться це не для того, щоб знайти і покарати винних. Їх чимало, серед них і ми, депутати. Можна всіх покарати, а парламент розпустити. Та від цього легше не стане, проблеми все одно залишаться. І сьогодні, як ніколи, відчуваю можливість спільними зусиллями, за підтримки всіх (або хоча б більшості) політичних партій зрушити воза з місця. Принаймні відставкою уряду парламент продемонстрував таку можливість.

Поділяю думку тих, хто вважає, що процес економічних перетворень повинен відбуватись через надання максимальної **економічної свободи** суб'єктам господарювання одночасно з посиленням ролі **державного регулювання** в ході економічних реформ. Відчуваю, як дехто відразу схоче піймати автора і звинуватити його в непослідовності. Як же так: ще недавно виступав проти плану дій уряду, а сьогодні підтримує державне регулювання? А я його й раніше підтримував. Тільки **державне регулювання**, а не **голе, адміністративне командування**, яке нас може привести до економічної катастрофи. В урядовому ж плані дій, попри постійне декларування його авторами ідеї державного регулювання, немає й натяку на нього. Спробую показати одну з форм його у розв'язанні надзвичайно важливої, **центральної** проблеми нашої економіки — стримуванні й подоланні інфляції, яка, по суті, переросла в гіперінфляцію. Без стабілізації ситуації, фінансового оздоровлення економіки надій на вихід з кризи немає.

Уявіть собі, шановні директори підприємств усіх форм власності, що через певний час, внаслідок певних дій, ви отримаєте товарно-конвертовану, тверду, стабільну валюту. Перше означає, що вільно можете купити всі необхідні вам ресурси. Друге — що можете спокійно заощаджувати для певних стратегічних цілей кошти, не боячись їх різкого інфляційного знецінення. Чи потрібно вам ще щось, чи знайдете ви партнерів по господарських зв'язках, чи треба створювати власні виробничі запаси, «омертвляти» великі кошти, брати кредити і сплачувати за них великі проценти, стримувати реалізацію в надії інфляційного підвищення цін? Чи потрібен вам буде для налагодження зв'язків уряд (не зачіпаю тут проблеми платіжної кризи і взаєморозрахунків — це предмет окремої серйозної розмови. Рішення тут є. Тому поки що будемо нехтувати нею). **Та ви це вмієте робити в тисячі разів краще, ніж це зроблять наймудріші урядові чиновники.** Останні лише повинні **створити умови** для цього і саме методами **державного регулювання.** А тепер уявіть собі, що на наступному етапі ми вводимо вільну внутрішню конвертацію валюти з єдиним заохочувальним режимом оподаткування (бачу досить близьку перспективу такого кроку) і на **практиці доведемо,** що вміємо дотримати **стабільність законодавства** (це теж надзвичайно гостра проблема, про неї багато говорилось і писалось). Чи треба вам **«ховати»** валюту за кордоном, чи треба буде шукати лазівки в лабіринті наших суперечливих законодавчих норм, чи треба шукати нелегку дорогу до серця чиновника, щоб з його вуст не зірвалось улюблене й звичне: «Не дозволити!»?

Уявіть собі, шановні громадяни, що й вам дали таку валюту. **Чи треба вам за цих умов гарячково шукати, як позбутися «папірців», врятувати від прогресуючого знецінення зароблені нелегкою працею гроші? Чи зможете ви за цих умов спокійно думати, як заробити більше і краще жити, як передати дітям, онукам у спадок багатство, а не папірці?**

Без переборення інфляції сьогодні не може бути мови і про припинення спаду виробництва, стабілізацію господарських зв'язків, подолання зубожіння вже не тільки найбільш вразливих верств населення, а десятків мільйонів громадян України, зупинити постійні вимоги до влади подбати про всіх, яка цього **зробити не може** (та й ніколи цього **не робила**, хоча десятки років декларувала свою «турботу» про всіх).

Як досягнути цього?

Слід зрозуміти, що сьогодні в економіці України діють дві групи чинників інфляції: зовнішній і внутрішній. До травня—червня цього року діяла головним чином перша група (проведена Росією січнева лібералізація цін, постійне підвищення цін енергоносіїв). Нині на перший план вийшли (значною мірою зумовлені зовнішніми) внутрішні чинники. Більше, ми так «постаралися», що добряче «нашкодили» і Росії та іншим державам рубльової зони, посиливши в них інфляційні процеси, які (дехто вперто не хоче цього помічати) негайно бумерангом повертаються до нас, бо країни рубльової зони **були, є і залишаться головним економічним партнером** України. Це реальність, як би її дехто не хотів помічати. Тому без розв'язання питання про **негайний вихід** України з єдиного рубльового простору не можна сподіватися на подолання не тільки зовнішніх, але й внутрішніх збудників інфляції. Переконаний, що інтереси Росії (відкидаючи групу шовіністів-політиканів) в цьому плані збігаються з нашими. Інакше неминуче постійне «змагання», хто кому більше «нашкодить», взаємні звинувачення один одного в «диверсійних» діях, перекладання відповідальності один на одного, що може (не дай Боже) призвести до великого лиха.

Однак, сьогодні реальність така, що введення повноцінної грошової одиниці — гривні — **недопустиме.** Потенціал інфляції, закладений нашими попередніми рішеннями, діями і процесами, не можна **зупинити миттєво** внаслідок проведення грошової реформи. А тому осміюваний усіма, знецінюваний **купон повинен ввійти в історію** як унікальний український феномен, як свідомий «камікадзе», що прийме на себе нищівний, смертельний для грошей інфляційний удар (він давно міг це зробити, з самого початку введення). І тоді твоя «смерть», купоне, буде геройською, на тобі виросте повноцінна українська валюта — гривня.

Але стати купону «героєм» можемо допомогти тільки ми в результаті **прийняття і здійснення термінової антиінфляційної програми,** першим кроком до якої є вихід з рубльової зони і здійснення в Україні всіх готівкових та безготівкових розрахунків тільки в купонах, тобто оголошення купона **єдиним законним засобом платежу** в Україні. Другим, що негайно йде за введенням купона, є блок антиінфляційних дій.

Відповідь на питання, що саме конкретно треба здійснити, є в нашій свіжій цьогорічній історії. Спробуйте уважно проаналізувати представлені статистичні матеріали.

Після шокової терапії січневої лібералізації цін (а скоріше, це був, хоч і нав'язаний нам і вимушений, шок без терапії, бо ніяких інших вкрай важливих кроків не робилося), після стрімкого злету цін трапився певний ціновий «затишок». На жаль, тільки одиниці з фахівців зрозуміли й відчули, що відбуваються і можуть поглибитись надзвичайно серйозні, ледь проглядувані позитивні речі (звичайно, за умови виходу з рубльової зони, до якого, як нас завжди запевняв банк, не вистачає якогось місяця-два часу). Йдеться про відносну стабілізацію і навіть певне зниження цін на окремі товарні групи. Так, за даними одноденного обстеження цін у магазинах державної і кооперативної торгівлі, в березні знизились ціни на чоловічі демісезонні пальта з напіввовняних тканин (12,5%), в лютому — на дитячі сорочки з фланелі (18%), в лютому і квітні — на дитячі колготки з бавовни (відповідно 1,2 і 14,4%), в березні — на жіночі сукні з напіввовняної тканини з довгими рукавами (13%), у квітні — на кухонні обідні столи (17%). У травні знижувались ціни на яловичину на колгоспному ринку, березні — на свинину, лютому — квітні — на яйця, лютому — березні — на вершкове масло. Березневі ціни на яйця на колгоспному ринку відповідали державній і кооперативній торгівлі, а в квітні були навіть нижчими від них. У лютому впали оптові ціни в кольоровій металургії, в березні — нафтохімічній промисловості.

Дехто так замахнувся в «запамороченні» свободи ціноутворення, що не зміг стрибнути: штани виявились закороткими. Навіть ціни на продукцію підприємств-монополістів «вперлись» у своє неминуче природне обмеження — попит, бо кількість грошей стала різко обмежувати придбання товарів. Почали наростати товарні запаси, виникли серйозні проблеми збуту (поки що дуже слабкий блиск майбутнього оздоровлення економіки). Залунали перші мажорні акорди можливої симфонії ринкових цін, які могли стати головним чинником **глибокої структурної перебудови** нашої економіки відповідно до реальних запитів споживачів, що свої «голоси» (гроші) віддають не тому, на кого вкаже чиновник, а тому, чия продукція дешевша і краща. Та не довго лунала музика, затухли акорди, а в сьогоднішніх умовах вони вже більше навіть не можуть пролунати.

Треба зрозуміти одну з **принципових особливостей нашої економіки,** яка на відміну, скажімо, від повоєнної Німеччини, має перейти до ефективно функціонуючого ринку не від зруйнованого ринкового господарства, а від тоталітарної, командної економіки, в якій ніколи **не було цін і вони ніколи не діяли** (була форма без змісту, хороша назва невідомо чого). За цих умов **декретом** ринкові ціни ввести не можна. Потрібен **певний і досить значний час** стабільного і неінфляційного функціонування економіки, щоб почалась під впливом попиту і пропозиції гра цін, **зміна співвідношень** цін (одні піднімаються, інші знижуються), а таким чином, і зміна структури виробництва (держава повинна **посилювати** в потрібному напрямі останні реалізацією небагатьох, найважливіших державних програм структурної перебудови). В умовах же інфляції (а ми в них перебуваємо) в Україні **немає й ніколи не буде ринкових цін,** яку б свободу ціноутворення ми не проголошували. За такої ситуації виробник орієнтується (та він і не може інакше орієнтуватись, немає опори. Хіба нею може бути хоча б співвідношення цін минулорічної командної системи? Хіба можна хоча б орієнтовно прогнозувати і врахувати зміну цін на сировину, матеріали, комплектуючі, машини й обладнання? Безумовно, ні) на інфляційне вольове підвищення (завищення) цін, на диктат монополіста.

Таким чином, дати можливість почати працювати ринковим силам, механізмам можна в умовах **надання свободи ціноутворення з обов'язковим одночасним проведенням державою** антиінфляційних заходів, твердої грошово-кредитної політики, реалізацією антимонопольних заходів. Головна мета такого державного впливу — не допустити появи в економіці товарно не забезпечених, інфляційних грошей.

Чому й коли в Україні почалась нова хвиля підвищення цін (до кінця року вона може, якщо не вжити рішучих заходів, істотно посилитись)? А почалося це з червня 1992 року, хоча до цього часу зростання цін (споживчого ринку) затухало (лютий — 13,4%, березень — 11,5%, квітень — 9,9%, травень — 8,6%). Спробую пояснити, чому. Для цього нагадаю окремі рішення із зазначенням часу їх прийняття:

1. Постанова Верховної Ради України від 14 травня 1992 року — надання дозволу на кредитну емісію організаціям будівельного комплексу в сумі 15 млрд. крб.

2. Постанова Верховної Ради України від 15 травня 1992 року — надання дозволу на кредитну емісію в сумі 260 млрд. крб. для поповнення обігових коштів і дозволу на чотирикратну індексацію нормативу обігових

коштів підпр
на 1 січня 1
лизно в тому
3. Постан
Ради Україн
1992 року —
лу на креди
поповнення о
сумі 92 млр
4. Постан
Ради Україн
1992 року п
ня економіки
подарства.
міністрів Ук
Національни
чено визнач
сяги та меха
нансової до
господарськи
За розрах

про суму в
У бюджеті
сутні (він і
з неба вони
не, що зал
кредитна е
суму (хоча
з цього пр
то).
До цього
Пост
Україн
року про
мальної за
900, а пенс
яку в ум
в єдиному
сторі п
можлі
теж далися
міністерств
нансів та
травня 199
сацію бала
новних фо

розвитку еко

Показники	І
0	1
Індекси роздрібних цін державної і кооперативної торгівлі, включаючи громадське харчування, процент до попереднього місяця:	357,2
на продовольчі товари	391,4
на непродовольчі товари	336,8
Зростання оптових цін підприємств у промисловості України, разів до відповідного періоду минулого року	13,9
Динаміка цін деяких споживчих товарів на колгоспному ринку (дані одноразових обстежень), процент до попереднього місяця:	
на яловичину	...
на свинину	...
на яйця (за 10 штук)	...
Грошові доходи населення, млрд. крб.	46,0
«Осідання» грошей у банках і на руках у населення	19,7
Те саме у процентах до грошових доходів	42,8
Товарні запаси:	
у млрд. крб.	19,5
у днях товарообороту	44
Динаміка співвідношення до січня 1992 року:	
грошових доходів населення	1,0
цін споживчого ринку	1,0

Примітка: «...» — дані у автора відсутні.

**КОРОТЕНЬКІ ПОЯСНЕННЯ: у наве
чітко простежується поділ економічної
ріоди. Дані за останні місяці св
інфляційний потенціал нашої еконо
наки цього стану: нова «хвиля»
«втеча» населення від грошей,
ше посилює інфляційні процеси, загрож
шенню споживчого ринку (в серпні р
доходів, використаних на придбання тов
— до 73,4% порівняно з 59,3% в попер
слідок прогресуючого знецінення гроше**

і квітні — на дитячі колготки з бавовни (відповідно 1,2 і 14,4%), в березні — на жіночі сукні з напіввовняної тканини з довгими рукавами (13%), у квітні — на кухонні обідні столи (17%). У травні знижувались ціни на яловичину на колгоспному ринку, березні — на свинину, лютому — квітні — на яйця, лютому — березні — на вершкове масло. Березневі ціни на яйця на колгоспному ринку відповідали державній і кооперативній торгівлі, а в квітні були навіть нижчими від них. У лютому впали оптові ціни в кольоровій металургії, в березні — нафтохімічній промисловості.

Таким чином, дати можливість почати працювати ринковим силам, механізмам можна в умовах **надання свободи ціноутворення** з **обов'язковим** одночасним **проведенням державою** антиінфляційних заходів, твердої грошово-кредитної політики, реалізацією антимонопольних заходів. Головна мета такого державного впливу — не допустити появи в економіці товарно не забезпечених, інфляційних грошей.

Чому й коли в Україні почалась нова хвиля підвищення цін (до кінця року вона може, якщо не вжити рішучих заходів, істотно посилитись)? А почалося це з червня 1992 року, хоча до цього часу зростання цін (споживчого ринку) затухало (лютий — 13,4%, березень — 11,5%, квітень — 9,9%, травень — 8,6%). Спробую пояснити, чому. Для цього нагадаю окремі рішення із зазначенням часу їх прийняття:

1. Постанова Верховної Ради України від 14 травня 1992 року — надання дозволу на кредитну емісію організаціям будівельного комплексу в сумі 15 млрд. крб.

2. Постанова Верховної Ради України від 15 травня 1992 року — надання дозволу на кредитну емісію в сумі 260 млрд. крб. для поповнення обігових коштів і дозволу на чотирикратну індексацію нормативу обігових коштів підприємств станом на 1 січня 1992 року (приблизно в тому ж розмірі).

3. Постанова Верховної Ради України від 2 червня 1992 року — надання дозволу на кредитну емісію для поповнення обігових коштів в сумі 92 млрд. крб.

4. Постанова Верховної Ради України від 25 червня 1992 року щодо оздоровлення економіки сільського господарства. Нею Кабінетові міністрів України разом з Національним банком доручено визначити джерела, обсяги та механізм надання фінансової допомоги сільськогосподарським виробникам. За розрахунками, йдеться про суму в 240 млрд. крб. У бюджеті такі кошти відсутні (він і так дефіцитний), з неба вони не впадуть, єдине, що залишається, — нова **кредитна емісія** на вказану суму (хоча прямого рішення з цього приводу не прийнято).

До цього переліку додам Пост[illegible] Верхо[illegible] Ради Укра[illegible] від 29 [illegible] 1992 року про підвищення мінімальної заробітної плати до 900, а пенсії — до 800 крб., яку в умовах знаходження в єдиному рубльовому просторі [illegible] прийняти [illegible]ло неможли[illegible] але на[illegible]и якої теж далися взнаки, рішення міністерств економіки, фінансів та статистики від 15 травня 1992 року про індексацію балансової вартості основних фондів (воно спричинило разове зростання амортизаційних відрахувань — а вони входять до цін — в річному обчисленні на 292 млрд. крб. Найбільше це відчули енергетика, паливна промисловість, — а це базові галузі і ви добре розумієте, що це означає — хвилеподібне розкручування цін).

Не хочу, щоб склалося враження: винна головним чином Верховна Рада. Рішення **готувалися фахівцями за її стінами.** Ви, депутати, добре пам'ятаєте, ким. Провина Верховної Ради в тому, що такі надзвичайно важливі для економіки рішення приймались, по суті, без серйозного обговорення (збій трапився тільки на постанові по сільському господарству), без аналізу причин ситуації. Зазначу і ще один момент: сам, економіст, голосував за їх прийняття. І навіть з позицій сьогоднішнього дня вважаю, що парламент вчинив **правильно.** Це був вимушений рятівний захід. Річ в тому, що підприємствам **не дали можливості** рятувати себе самим. **Не дали, до речі, і до сьогодні.**

А це значить, що доведеться приймати подібні небезпечні рішення і в подальшому, в режимі боротьби з наслідками, пригашення пожежі, а не усунення причин її виникнення. Суто технічна проблема — платіжна криза, яка не має відношення до економічних реформ, — у зв'язку з її нерозв'язаністю стала майже центральною, перетворилась в економічну, соціальну і навіть політичну. Тепер рішення ми знайшли. Відповідний документ і роз'яснення готуються. Головна ідея — **дати можливість підприємствам** усіх форм власності **самим рятуватись** від цього лиха. Але це предмет окремої розмови.

А тепер зіставте у часі нову хвилю піднесення цін з переліченими вище рішеннями. Все закономірно й зрозуміло. Як могли ціни не рости, коли на ринок було викинуто таку масу **нічим не забезпечених грошей? Та тільки** протягом травня — червня **тільки** за рахунок кредитної емісії до обігу потрапило понад 800 млрд. крб.

Ми говоримо і добиваємося зменшення дефіциту бюджету, а **ця сума (понад 800 млрд крб.) значно перевищує загальні планові річні витрати** державного бюджету України на 1992 рік (684,5 млрд крб.)! За такої ситуації **ні про яке подолання інфляції, ні про яку стабілізацію не може бути й мови.** Не треба навіть витрачати зусилля на нікому не потрібні дискусії щодо бюджету. Вони не варті виїденого яйця.

Сьогодні в Україні кілька головних «провокаторів», збудників інфляції: кредитна політика (скоріше, відсутність такої політики взагалі), бюджетна й цінова політика, політика доходів. Імовірним чинником інфляції може стати в недалекій перспективі, як це дивно і несподівано для когось пролунає, — приватизація державної власності.

Та про це і рішення, які слід терміново прийняти, — у наступній розмові.

ЧОГО ПОЧАТИ?

Дехто так замахнувся в «запаморочені» свободи ціноутворення, що не зміг стрибнути: штани виявились закороткими. Навіть ціни на продукцію підприємств-монополістів «вперлись» у своє неминуче природнє обмеження — попит, бо кількість грошей стала різко обмежувати придбання товарів. Почали наростати товарні запаси, виникли серйозні проблеми збуту (поки що дуже слабкий блиск майбутнього оздоровлення економіки). Залунали перші мажорні акорди можливої симфонії ринкових цін, які могли стати головним чинником **глибокої структурної перебудови** нашої економіки відповідно до реальних запитів споживачів, що свої «голоси» (гроші) віддають не тому, на кого вкаже чиновник, а тому, чия продукція дешевша і краща. Та не довго лунала музика, затухли акорди, а в сьогоднішніх умовах вони вже більше навіть не можуть пролунати.

Треба зрозуміти одну з **принципових особливостей нашої економіки,** яка на відміну, скажімо, від повоєнної Німеччини, має перейти до ефективно функціонуючого ринку не від зруйнованого ринкового господарства, а від тоталітарної, командної економіки, в якій ніколи **не було цін і вони ніколи не діяли** (була форма без змісту, хороша назва невідомо чого). За цих умов **декретом** ринкові ціни ввести не можна. Потрібен **певний і досить значний час** стабільного і неінфляційного функціонування економіки, щоб почалась під впливом попиту і пропозиції гра цін, **зміна співвідношень** цін (одні піднімаються, інші знижуються), а таким чином, і зміна структури виробництва (держава повинна **посилювати** в потрібному напрямі останні реалізацією небагатьох, найважливіших державних програм структурної перебудови). В умовах же інфляції (а ми в них перебуваємо) в Україні **немає й ніколи не буде ринкових цін,** яку б свободу ціноутворення ми не проголошували. За такої ситуації виробник орієнтується (та він і не може інакше орієнтуватись, немає опори. Хіба нею може бути хоча б співвідношення цін минулорічної командної системи? Хіба можна хоча б орієнтовно прогнозувати і врахувати зміну цін на сировину, матеріали, комплектуючі, машини й обладнання? Безумовно, ні) на інфляційне вольове підвищення (завищення) цін, на диктат монополіста.

Віктор ПИНЗЕНИК,
народний депутат України, професор економіки.

ДЕЯКІ ПОКАЗНИКИ

розвитку економіки України в січні—вересні 1992 року

Показники	місяці								
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Індекси роздрібних цін державної і кооперативної торгівлі, включаючи громадське харчування, процент до попереднього місяця:	357,2	113,4	111,5	109,9	108,6	119,2	119,3	115,2	...
на продовольчі товари	391,4	101,2	103,8	104,3	106,4	128,3	130,3	116,2	...
на непродовольчі товари	336,8	123,8	117,8	116,1	111,0	111,1	111,2	114,4	...
Зростання оптових цін підприємств у промисловості України, разів до відповідного періоду минулого року	13,9	16,9	18,6	20,6	21,5	24,8	23,6	24,8	26,1
Динаміка цін деяких споживчих товарів на колгоспному ринку (дані одноразових обстежень), процент до попереднього місяця:									
на яловичину	...	30,3	−23,3	−5,0	−2,1	22,6	48,7	17,8	−1,0
на свинину	...	6,3	−16,3	1,1	12,4	25,0	57,4	19,8	−11,1
на яйця (за 10 штук)	...	−16,7	−24,2	−7,6	42,1	34,1	44,0	25,6	20,2
Грошові доходи населення, млрд. крб.	46,0	54,7	63,1	87,7	99,6	150,1	187,6	183,1	...
«Осідання» грошей у банках і на руках у населення	19,7	19,9	14,4	28,1	27,9	59,8	61,8	32,5	...
Те саме у процентах до грошових доходів	42,8	36,4	22,8	32,0	28,0	39,8	32,9	17,7	...
Товарні запаси:									
у млрд. крб.	19,5	26,5	42,1	58,1	73,4	85,0	101,7	116,2	132,9
у днях товарообороту	44	56	54	51	53	53	51	41	40
Динаміка співвідношення до січня 1992 року:									
грошових доходів населення	1,0	1,19	1,37	1,91	2,17	3,33	4,08	3,8	4,79
цін споживчого ринку	1,0	1,14	1,25	1,37	1,50	1,9	2,3	2,8	3,6

Примітка: «...» — дані у автора відсутні.

КОРОТЕНЬКІ ПОЯСНЕННЯ: у наведеній таблиці досить чітко простежується поділ економічної ситуації на два періоди. Дані за останні місяці свідчать про великий інфляційний потенціал нашої економіки. Основні ознаки цього стану: нова «хвиля» піднесення цін; «втеча» населення від грошей, що ще більше посилює інфляційні процеси, загрожує повному спустошенню споживчого ринку (в серпні різко зросла частка доходів, використаних на придбання товарів і оплату послуг — до 73,4% порівняно з 59,3% в попередньому місяці); внаслідок прогресуючого знецінення грошей майже вдвічі зменшилися вклади населення в банки, в цінні папери держави, осідання на руках у населення—до 17,7%, а це означає, що гроші перестають виконувати функцію засобу нагромадження; загрозливо скорочується розмір товарних запасів (у серпні їх вистачало на 41 день роботи торгівлі проти 51 дня в липні і 56 днів у лютому); феноменом ситуації є те, що майже повна свобода ціноутворення не дає можливості цінам «вгнатися» за стрімким зростанням грошових доходів населення (порівняно з січнем цього року вони збільшились до 183,1 млрд. крб., або в 4 рази).

ГОЛОС України

...мств станом
...2 року (приб-
...к розмірі).
...а Верховної
...від 2 червня
...адання дозво-
...емісію для
...тових коштів в
...крб.
...а Верховної
...від 25 червня
...о оздоровлен-
...ільського гос-
...ею Кабінетові
...іни разом з
...банком дору-
...джерела, об-
...м надання фі-
...оги сільсько-
... виробникам.
...ками, йдеться

...нило разове зростання амортизаційних відрахувань — а вони входять до цін — в річному обчисленні на 292 млрд. крб. Найбільше це відчули енергетика, паливна промисловість, — а це базові галузі і ви добре розумієте, що це означає — хвилеподібне розкручування цін).

Не хочу, щоб склалося враження: винна головним чином Верховна Рада. Рішення **готувалися фахівцями за її стінами.** Ви, депутати, добре пам'ятаєте, ким. Провина Верховної Ради в тому, що такі надзвичайно важливі для економіки рішення приймались, по суті, без серйозного обговорення

стала майже центральною, перетворилась в економічну, соціальну і навіть політичну. Тепер рішення ми знайшли. Відповідний документ і роз'яснення готуються. Головна ідея — **дати можливість підприємствам** усіх форм власності **самим рятуватись** від цього лиха. Але це предмет окремої розмови.

А тепер зіставте у часі нову хвилю піднесення цін з переліченими вище рішеннями. Все закономірно й зрозуміло. Як могли ціни не рости, коли на ринок було викинуто таку масу **нічим не забезпечених грошей? Та тільки** протягом травня — червня **тільки** за рахунок кредитної емісії до обігу потрапило понад 800 млрд. крб. Ми говоримо і добиваємося зменшення дефіциту бюджету, а **ця сума (понад 800 млрд крб.) значно перевищує загальні планові річні витрати** державного бюджету України на 1992 рік (684,5 млрд крб.)! За такої ситуації **ні про яке подолання інфляції, ні про яку стабілізацію не може бути й мови.** Не треба навіть витрачати зусилля на нікому не потрібні дискусії щодо бюджету. Вони не варті виїденого яйця.

Сьогодні в Україні кілька головних «провокаторів», збудників інфляції: кредитна політика (скоріше, відсутність такої політики взагалі), бюджетна й цінова політика, політика доходів. Імовірним чинником інфляції може стати в недалекій перспективі, як це дивно і несподівано для когось пролунає, — приватизація державної власності.

Та про це і рішення, які слід терміново прийняти, — у наступній розмові.

Віктор ПИНЗЕНИК, народний депутат України, професор економіки.

...АТИ?

...0 млрд. крб.
...і кошти від-
...дефіцитний),
...впадуть, єди-
...ться, — нова
...на вказану
...мого рішення
...у не прийня-

...ереліку додам
...Ради
...1992
...щення міні-
...ної плати до
...до 800 крб.,
...знаходження
...льовому про-
...ити ...уло не-
...на... и якої
...аки, рішення
...номіки, фі-
...стики від 15
...ку про індек-
...ї вартості ос-
...(воно спричи-

(збій трапився тільки на постанові по сільському господарству), без аналізу причин ситуації. Зазначу і ще один момент: сам, економіст, голосував за їх прийняття. І навіть з позицій сьогоднішнього дня вважаю, що парламент вчинив **правильно.** Це був вимушений рятівний захід. Річ в тому, що підприємствам **не дали можливості** рятувати себе самим. **Не дали, до речі, і до сьогодні.**

А це значить, що доведеться приймати подібні небезпечні рішення і в подальшому, в режимі боротьби з наслідками, пригашення пожежі, а не усунення причин її виникнення. Суто технічна проблема — платіжна криза, яка не має відношення до економічних реформ, — у зв'язку з її нерозв'язаністю

ДЕЯКІ ПОКАЗНИКИ

...ики України в січні—вересні 1992 року

	місяці						
	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
	3	4	5	6	7	8	9
,4	111,5	109,9	108,6	119,2	119,3	115,2	...
,2	103,8	104,3	106,4	128,3	130,3	116,2	...
,8	117,8	116,1	111,0	111,1	111,2	114,4	...
,9	18,6	20,6	21,5	24,8	23,6	24,8	26,1
,3	−23,3	−5,0	−2,1	22,6	48,7	17,8	−1,0
,3	−16,3	1,1	12,4	25,0	57,4	19,8	−11,1
,7	−24,2	−7,6	42,1	34,1	44,0	25,6	20,2
,7	63,1	87,7	99,6	150,1	187,6	183,1	...
,9	14,4	28,1	27,9	59,8	61,8	32,5	...
,4	22,8	32,0	28,0	39,8	32,9	17,7	...
,5	42,1	58,1	73,4	85,0	101,7	116,2	132,9
[illegible]	54	51	53	53	51	41	40
19	1,37	1,91	2,17	3,33	4,08	3,8	4,79
14	1,25	1,37	1,50	- 1,9	2,3	2,8	3,6

...аблиці досить
...і на два пе-
...про великий
...Основні оз-
...єсення цін;
...ще біль-
...ному спусто-
...росла частка
...плату послуг
...місяці); вна-
...е вдвічі змен-

шилися вклади населення в банки, в цінні папери держави, осідання на руках у населення—до 17,7%, а це означає, що гроші перестають виконувати функцію засобу нагромадження; загрозливо скорочується розмір товарних запасів (у серпні їх вистачало на 41 день роботи торгівлі проти 51 дня в липні і 56 днів у лютому); феноменом ситуації є те, що майже повна свобода ціноутворення не дає можливості цінам «вгнатися» за стрімким зростанням грошових доходів населення (порівняно з січнем цього року вони збільшились до 183,1 млрд. крб., або в 4 рази).

Наші першодруки

Олесь Лупій — автор відомих романів «Милява», «Грань» (виданий у США і Канаді), «Нікому тебе не віддам» (недавно вийшов у Москві у перекладі російською мовою), «Падіння давньої столиці». Він написав сценарій популярного історичного фільму «Данило — князь Галицький» (відзначеного призом на міжнародному кінофестивалі у Торонто).

Та все ж таки Олесь Лупій починав як поет — вийшло понад десять збірок його поезій і поем. У передмові до однієї з них Андрій Малишко писав (було це 1969 р.): «Пригляньтеся уважно до його писань, адже він весь повен тонкої акварельної прозорості і того хорошого оптимізму, що не цурається гострих граней чи болючих імпульсів людської душі».

Готова (поки що в рукописі) і нова збірка поета «Повернення лицарів», добірку з якої і пропонуємо читачам «Голосу України».

Олесь ЛУПІЙ

УКРАЇНСЬКИЙ ПАЛІМПСЕСТ

Часи романтизму давно вже за нами.

П. Карманський. «Палімпсест».

Чи не досить дивуватись,
люди,
Чом так сталося, чия вина?
У багні імперської облуди
Животіємо. Не дивина...
Довго нас учили, щоб
мовчали,
Тій науці ще нема кінця.
От і появились яничари,
Годні вбити брата і отця.
Ми мовчали при
царях-сатрапах,
При генсеках чорної пори,
Терпимо і смертоносний
запах,
Що несуть чорнобильські
вітри.
З легкістю шельмуємо
Богдана.
Схаменімось, та якби ж
не він
І не його сила урагання,
Ми б не встали й досі
із колін.
Не було би корсунської
слави,
Ані Львова, ані Жовтих Вод,
І прояснення б на нас
не впало,
Що вкраїнці ми — один
народ.
Предки наші, що могли,
зробили,
Їхній заповіт — для нас
закон.
Тож нехай святяться їх
могили,
Непорушним буде вічний
сон.
А тепер зробімо, українці,
Те, що вимагається від нас:
Напишімо на новій сторінці
Палімпсесту український час.

1990 р.

ЖОРСТОКІСТЬ

Вибили володарів підступно,
Вивели до решти княжий рід,
А тоді взялися вже сукупно
Нищити й народу родовід.
Налітали мало не щоліта
І стинали найгарніший цвіт,
Щоб не відродилася еліта
Й, не дай Боже, не побачив
світ
Той, хто зміг би нашим
князем стати,
Хто б вас, ненаситних,
поборов,
Хто б зумів украдене
відняти...
Задля цього й проливали
кров.
А народ без князя легко
бити,
Що захочеш, те із ним
роби:
Для одних це — безголове
бидло,
А для інших це — німі раби.
Все забрали — від меча
до трону,
Залишивши землю у жорстві:
В Кракові Данилова корона,
Шапка Мономаха у Москві,
Прапори козацькі
в Петербурзі,
Світовид у Ва́вельськім
дворі...
Поверніть!..
Звучать слова безглузді,
І нема кінця жорстокій грі.

* * *

Ніжне сяєво іскриться —
Ранок, люди добрі.
Веселиться, бадьориться
Чорнобривий обрій.

Полетів вихрастий вітер
Навздогінці ночі.
На деревах вже не віти —
Одні поторочі.

Може, доля допоможе
Виплекать раїну.
Напливає світло боже
На всю Україну.

ЧАС ПОВЕРНЕННЯ

Українці! Заклик мій до вас,
Повертайтесь, вже додому
час!
Над крутими схилами Дніпра
Зачекалась матінка стара.
По Сибірах будували ГЕС,
«Піднімали» світовий
прогрес,
Поки запал в серці не погас,
Повертайтесь, вже додому
час!
Воркута, Ігарка, Магадан,
Біломор-канал і Казахстан,
Соловки, Печора, Колима, —
Де лише в Союзі вас нема...
Ви повсюди передовики,
Все найважче вам завжди
з руки,
Та Литва збудується без вас,
Українці, вже додому час!
Досить захищати шовінізм,
Досить «будувати»
комунізм.
Не соромте, не ганьбіте нас,
Повертайтесь, вже додому
час!
Українці! Ви чиї сини?
Повертайтесь на свої лани.
Над крутими схилами Дніпра
Зачекалась матінка стара.

1989, Литва.

* * *

Як обріс я прозою
будення,—
Вся душа в болючих
мозолях,
Не забула, бідна,
про натхнення,
Про стежину білу у полях,
Про солодкі світанкові роси,
Як птахи їх поспішають пить,
Як над половіючим
колоссям
Достигає молода блакить.
...Спогади про зрадницькі
удари,
Про ворожість та шалену
лють
З ранку і до ночі, як
примари,
Обступають, жити не дають.
Світ колись ряснів, немов
діброва,
А тепер довкіл — дичавина.
Вже вітри доносять запах
крові,
У воротях маячить війна.
Та нехай вимучує знемога,
А попереду — мерзенне
зло,
Вперто пробиватимусь
до Бога,
Як би мені важко не було.

* * *

Розповідають, тут був рай:
В саду побілена хатина,
Немов доглянута дитина,
Дзвенів за садом водограй.

Нема господаря, і все
У сірих сітях павутини,
Занедбане, самотнє гине,
Нудьга останні соки ссе.

Нема, нема рятівника,
Подався щастя десь шукати.
Та яблуня, як горда мати,
Цвіт піднімає на руках.

* * *

Невеселі і сумні пейзажі,
І не знаю, в чім причина тут.
Ліс на схилі, ніби орди
вражі,
Що на нас із півночі ідуть...
Ще прокотяться пшеничним
ланом,
Ще розтопчуть яблуневий
сад.
Крутояр завалений туманом,
Наче пастка для хижацьких
зайд...
Віриться, що все воно
минеться,
І поверне радість ніжний
цвіт,
І ніколи нам не доведеться
Так боятися за білий світ.

Київ.

Жарт номера

У нас нічого немає, зате якою ціною ми цього досягли.

В'ячеслав НАЛЬОТОВ.
Мал. Сергія ФЕДЬКА.

БУДЕМО Й НУДИСТАМИ

Не люблю плаксіїв, скиглів, тюхтів і панікерів. Ледь життя їм піддасть легенького копняка, як вони одразу в крик, лемент. Ось і нині багато хто галасує, мовляв, гвалт, рятуйте, інфляція, ціни ростуть, ми голодні й роздягнені, катастрофа, ми летимо в прірву! Тьху ти, що за народ такий? Якщо добре помізкувати, то з будь-якої ситуації можна знайти вихід, та ще й з неабиякою користю для себе. От, приміром, я курив цигарки. Пачка на день. Димок від сигарет в'ється дорогий, а з ним і ціни на куриво. Одного разу так захотілося затягнутися цигаркою, аж вуха попухли, підхожу до кіоска, а мені спекулянтська пика пропонує пачки на вибір, за сотню й дві. Тут мене зло взяло. «Та не допущу я, щоб на свої кревні та перекупників годувати. Не купуватиму твоїх цигарок, нехай вони цвіллю візьмуться!» Промучився цілий тиждень, але таки цигарки в зуби не взяв. А потім... само собою так вийшло, що й узагалі курити перехотілося, а там і остаточно зав'язав із курінням. І без екстрасенсів і гіпнотизерів обійшовся. Дихаю легко, легені, мов ковальський міх.

Раніше, бувало, чого гріха таїти, любив чарчину-другу перехилити. Але на зло тим же спекулянтам і урядові, який загилив такі ціни на горілку, вирішив навіть корка не нюхати. І щоб ви думали? Гроші зекономив, тиск нормалізувався, голова ніколи не тріщить, серце працює, мов будильник після ремонту. Раніше схожий був на Стецька із «Сватання на Гончарівці», котрий казав, що

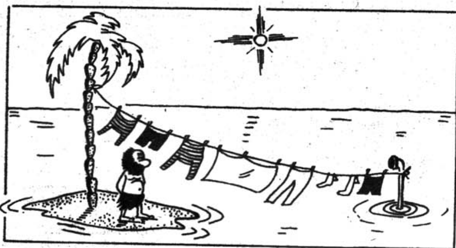
Усьо чотко!

він «і вранці би обідав, і вдень би обідав, і ввечері, і спав би обідав». Любив я і перше, і друге, і салат, і тістечко, і пиріжечок з компотом взяти на обід. А грошики-то тю-тю, не наберешся їх в наші часи. От і відмовився від усього. За «так» пообідаю одним помідорчиком, яблучком чи шкоринкою хліба. Чудово! Колись на третій поверх не міг піднятися, пихтів, як паротяг. А тепер? Куди й черевце поділося, на дев'ятий поверх вилітаю. Стрункий, підтягнутий. Дівчата на мене задивляються. Дружина ревнує.

Кажуть, що злочинність нині піднімається, як вал у морський шторм. На міліцію годі й сподіватися. Вона он сама шукає захисту, пікетує Верховну Раду. Треба розраховувати тільки на свої сили. Раніше мене в спортзал й на налигачі ніхто не міг затягнути. А тепер ходжу щодня, вергаю штанги з гирями, займаюсь боксом, а також карате й кун-фу. Атлетом став. Плечі, мов двері, шия — можна обіддя гнути, м'язи, як у Шварценеггера. Відвідав якось своїх знайомих. Перелякалися насмерть — думали, що рекетир прийшов.

Стало сутужно із взуттям. Дороге ж, кляте. Прочитав у газеті, що один цілитель організовує курси, де вчить загартовуватися, зимою босоніж ходити, в ополонці купатися. І курси допомогли. Взимку по снігу ступаю, босими ногами, мов по м'якому білому килимі. А от з одежею складніше. Купленої в застійні та перебудовчі часи на весь вік не вистачить. Правда, сусід Бодя Бурбелюк каже, що в нас є такі чоловіки й молодиці, що на пляжі взагалі без найменшої одежини обходяться, нудистами називаються, це мода така пішла. А мода — це така штука, що й усіх може охопити. А якщо вже вони без одягу ходять, то й ми теж того... без штанів і спідниць зможемо обійтися... А що? Біда всьому навчить. Головне не панікувати.

Віталій БУЛАВКО.
Мал. Віктора ЄВТУШЕНКА.

ДЕФІЦИТ

Пуп землі

До сільської крамниці захекано заскочив меткий хлопчисько і, пошаривши очима по полицях, протороохтів:

— Дядьку Маркіяне, дайте мені півкіла таких самих цукерок, як у вашої племінниці, якими вона сьогодні хизувалася перед нами в школі.

Крамар, примруживши очі, подивився на хлопчика.

— Тобі хіба не відомо, Денисе, що у нашій крамниці вже давно не було ні цукру, ні цукерок. Тобі мати хіба не говорила, що весь цукор пішов на самогон?..

— Говорила,— блимнув очима Дениско, — що самогон, дядьку, женуть у нашому селі не тільки з цукру, а й з цукерок.

— Ну, якщо ти такий грамотний, то чого питаєш? — незадоволено буркнув продавець.

— То коли у вас немає цукерок, — знайшовся маленький покупець, — то дайте мені шоколадку,..

— Ти що! — скипів Маркіян. — Дурний чи пришелепкуватий?!

— Дурного Кирила тітка Мотря побила, — пояснив хлопчик, — а я, дядьку, був тільки поруч, то дайте мені шоколадку, — і простягнув гроші.

— Я тобі пояснив! — розсердився крамар. — Цукерок немає, шоколадки дефіцит, карамельки пішли на самогон! А тепер хутчіше тікай, бо піду візьму рушницю і стрельну сіллю тобі у те місце, що під штанцями, тоді будеш знати, як дратувати дорослих.

Хлопчик вискочив миттю з крамниці, ніби його тут і не було. Та через деякий час знову зазирнув у двері.

— Дядьку Маркіяне, мама прислала спитати — чи є у вас кухонна сіль?

— Кухонна сіль? — перепитав Маркіян. — Кухонної немає, є тільки мелена «Екстра»...

— Ну, тоді коли кухонної немає, то дайте мені півкіла ірисок, — хитро подивився на продавця Дениско.

— Ірисок?! — одуріло перепитав Маркіян і вибухнув.—Я ж тобі сказав: немає шоколадок, немає ірисок, і забирайся геть, бо я тобі, бешкетнику, повідриваю вуха і приб'ю гвіздками до дверей крамниці!

Після таких погроз хлопчисько одразу вискочив з крамнички, але через деякий час знову заглянув туди. І, ніби нічого не відбулося, спитав:

— А у вас великі гвіздки є, батько питав, дядьку Маркіяне?

— Твій батько — що...— обізвався Маркіян. — Які гвіздки — дефіцит!

— То коли у вас немає і гвіздків, — поковиряв хлопчик у носі, — то дайте мені півкіла помадки.

— Якої помадки?! — не зрозумів завмаг, він же продавець.

— Так цукерки називаться, — пояснив Дениско, — шкільна помадка.

— Ти що, шибенику, насміхатися прийшов! — зарепетував Маркіян. — Зараз візьму вірьовку і відшмагаю тебе, що не захочеш і цукерок!

— А вірьовки у вас є?— відбігши до дверей, спитав любитель ласощів.

— Вірьовка... — розгубився крамар. — Вірьовки немає...

— А чим ви мене битимете, коли у вас і вірьовки в дефіциті? — під'юдив Дениско. — Піду розповім у лі, що у вас і вірьовок немає...

— Чекай! — затримав його Маркіян.

— Бити будете?

— Ні, дам тобі цукерок...

— Правда? — зрад' хлопчик.

Завмаг заліз під прилавок і довго щось там вовтузився.

— Ось тобі двісті грамів цукерок «Кис-кис», давай гроші і забирайся геть з моїх очей. Свої віддаю. Ти ж знаєш, тепер усе дефіцит!

— Якби я цього не знав, дядьку Маркіяне, то не питав би, — відповів хлопчик. — А то ви цукерки поховали під мішками, гвіздки в коморі під дошками, вірьовки у вас на горищі, а брага у вас для самогону захована у льосі і чогось м'ятними цукерками пахне. То хіба я не знаю, що воно таке ваш дефіцит?..

Юрій КРАСНОЩОК.

У КОЛГОСПІ ДОБРЕ ЖИТИ

Агітують у фермери...
Та дурних немає,
щоб ото в землі довбатись
без кінця і краю.

У колгоспі добре жити —
це кожен вам скаже.
Тут — як в пісні співається —
все моє і наше.

Та й начальству районному
любіші колгоспи.
Он як часто сюди їдуть
керівнички в гості.

Покладуть їм у багажник
і меду, і птиці.
У фермера ж —
усі знають —
не буде дурниці.

А так — я володарюю
по всенькій окрузі.
Там — тихенько прихоплю
лантух кукурудзи.

Там — дивися, кавунів
з тонну, як годиться.
Коли добре постараюсь —
буде і пшениця.

Завезу на власну ферму
бричку комбікорму...
У колгоспі я завжди
візьму свою норму.

А як стану господарем —
то ціле нещастя:
як же буду я тоді
сам у себе красти?!

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ.

Альтернативні думки

- Минулого не повернути, а ковбасу?
- Мати голову на плечах добре, а палицю у руках ще краще.
- Усі дивляться на себе збоку, проте не всі себе пізнають.
- Важко бути об'єктивним, отримуючи за це високу платню.
- Хороші закони — дуже потрібні, погані — більше влаштовують.
- Диктатура демократії.
- Правильна відповідь не завжди буває вірною.
- Жінки вміють берегти таємниці — вони діляться ними лише між собою.
- Ніщо так не допомагає руйнувати, як віра у краще.
- Комунізм — це коли все буде, капіталізм — це коли все є.
- Як можна стверджувати, що все йде, як треба, коли ніхто не знає, як саме треба.
- Мало знати собі ціну, треба ще, щоб вона влаштовувала покупців.

Олександр ПЕРЛЮК.

Пародія

КРЕМЛІВСЬКІ СУСАНІНИ

В мені лунають голоси...
— Були, скажу я вам, часи...
— Не ті вели нас ватажки...
— Куди нас вів вусатий вождь?
— Куди нас вів бровастий вождь?
— Ми перші в космосі були.
— А де ми тільки не бували?

Дмитро КРЕМІНЬ.
Із зб. «Шлях по зорях». 1990 р.

В мені лунають голоси:
— Колись тріщали магазини
від буженини, ковбаси.
За безцінь брали апельсини
— Ах, неповторні ті часи...
— Даруйте, елітарні точки
Були доступні лиш тузам.
— Зате було і пиво з бочки
й «собача радість» — ковбаса
— А нині — ера вказівок,
Пливуть натхненні вісті.
— Та їх пускають у пісок
Чиновники на місці.
— Але народний дух не згас —
Ще маєш право говорити:
— Із ким вусатий вождь злигавсь?
— Одне умів бровастий — пити.
— Так часто першими були
І так далеко побували...
— Щоб швидше все це забували,
Вождів поглибше загребли.
— Бо не туди нас привели!

Володимир СЕМЕНО.

Полтава.

CONSTRUKRAINE '92

1-а МІЖНАРОДНА ВИСТАВКА-ЯРМАРОК БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ

З 14 по 19 жовтня в павільйоні № 3 Республіканського центру виставок і ярмарків проходитиме Перша міжнародна виставка-симпозіум по будівельних матеріалах «CONSTRUKRAINE-92», організована державною корпорацією «Укрбудматеріали» та італійською фірмою «Арке інтернейшнл».

У роботі виставки візьмуть участь більш як 90 провідних фірм Італії, Франції, Німеччини, Австрії, ЧСФР, Польщі, США, Великобританії, які займаються технологіями та устаткуванням у галузі виробництва будівельних матеріалів.

З українського боку будуть представлені підприємства корпорацій «Укрбудматеріали» та «Укрбудмехмаш», провідні науково-дослідні установи і кілька СП.

Крім цього, відвідувачі виставки ознайомляться з продукцією підприємств Білорусі, Прибалтики, Росії.

Виставка супроводжуватиметься конференцією, на якій виступатимуть спеціалісти більш як двадцяти інофірм, представники українських науково-дослідних інститутів, які працюють на галузь.

Головна мета виставки — не тільки показати сучасні досягнення в галузі будівельних матеріалів, але й допомогти налагодити вигідне співробітництво між фірмами країн-учасниць, вирішити питання закупівлі та продажу сучасного устаткування, технологій, будівельних виробів.

Сьогодні важливо не доганяти когось, а спрямувати технічне переобладнання промисловості України второваними шляхами.

Необхідно вирішити питання виробництва екологічно чистих будівельних матеріалів, комфортного житла, малоенергоємних технологій і будівель.

Адреса виставки: Київ, проспект Глушкова, 1.

телефони: 211-35-37
211-35-38
211-35-47
факс 417-84-46.

ПОНЕДІЛОК

12 жовтня

І ПРОГРАМА УТ

8.00 УТН.
8.10 Концерт Національної капели бандуристів України.
9.10 Художній фільм «Поруч з вами».
10.20 Фільм-концерт «Верховино, світку ти наш».
11.00 Вервиця.
11.30 Кінопрограма «У світі тварин»: «Сайгаки», «Голуби, ви мої любі».
12.05 УТН.
16.00 УТН.
16.05 Для дітей. Веселка.
16.30 На допомогу школі. Українська література. М. Куліш. Драма «97».
17.00 Салон «Соломія».
17.35 Документальний телефільм «Соната».
18.00 Фільм-концерт «Я з тобою не прощаюсь».
18.30 Відродити душу. Творчість художників О. Бородая та О. Бабака.
19.00 УТН.
19.10 Телефільм «Кривда».
19.30 Хто ми... Громадсько-політичний відеотижневик.
20.30 Акценти.
20.45 На добраніч, діти.
21.00 Дніпро.
21.35 Ай Пі Київ. Реклама та інформація.
21.40 Кінозустрічі.
22.40 Спортивна програма. 1. Міжнародний турнір з фул-контакту карате. 2. Чемпіонат України з важкої атлетики. У перерві — 23.20 УТН.
0.05 Концерт духовної музики. Виступає капела «Думка».

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.50 «Кит і кіт». Мультфільм.
8.00 Новини.
8.20 «Шапка». Художній фільм.
9.45 «Єдиного слова заради.. Музична розповідь.
10.15 Марафон-15.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 Сонячний клоун.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Телемікст.
15.10 Блокнот.
15.15 Уолт Дісней представляє.
16.05 Асоціація дитячого телебачення. Студія «Я».
16.35 Естонський маятник.
17.00 Новини.
17.25 Футбольний огляд.
17.55 НЕП.
18.25 Прем'єра художнього телефільму «І зірки блищать над Тануром».
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Прем'єра художнього телесеріалу «Дрібниці життя». 3 серія.
21.10 «Нова студія» представляє: Бомонд.
21.25 Однак.
21.35 Дивіться, хто пішов...
22.05 Вісники.
22.40 Євгеник і...
22.50 Ми.
23.20 Оба-на. У перерві — 23.00 Новини.

КАНАЛ «РОСІЯ», ІІ ПРОГРАМА УТ

15.00 «Бурда моден» пропонує...
15.30 Вустами маляти.
16.00 Там-там новини.
16.15 «Сім'я Смирнових. Як жити далі?» Телефільм.
17.00 Велике коло.
17.20 Мульти-пульти.
17.30 Давайте з'ясуємо.
17.45 Ностальгічні посиденьки.
18.15 Київська панорама.
18.35 Інструментальна музика.

ІІІ ПРОГРАМА УТ

18.55 Візитка.
19.00 Мультфільм.
19.30 СІТ-3.
19.40 Бізнес — менеджмент (Уорлднет. США).
20.10 Промінчик світла.
20.20 Фортуна. Комерційний огляд.
20.30 Художній фільм.
22.00 Комп'ютерна хроніка. (Уорлднет. США).
22.30 СІТ-3.
22.40 Візитка.
22.45 Хтось це називає джаз...
23.15 Світ спорту очима фірми «Жіллетт».
23.45 Тема з варіаціями. Музичний калейдоскоп.

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

15.00 Мультфільми.
15.15 Худ. фільм «Карнавал».
19.35 Мультфільми.
19.50 Худ. фільм «Служило двоє друзів».
21.25 Відеомузика.
21.40 Худ. фільм «Звичка одружуватися».

ГОЛОС України

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-61; 441-89-46; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955.

Загальний тираж 453224

Комбінат друку видавництва «Преса України».

252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Зам. 0311194.